

KIADÓHVATAL TELEFON: 9-27

Str. Baron L. Pop 10

SZERKESZTŐSÉG TELEFON 1-77

Éjjeli telefon (nyomda) 2-02

ELŐFIZETÉSI ARAK:

Egész évre	1150 Lei
Félévre	600 "
Negyedévre	320 "
Egy hónapra	110 "

IX évfolyam * 238.

1928 November 6

* 5689 Chesvan 23

Cenzura: Sucle

Budapest

Jl. Ramaseter Ró.
sztrét 2. Il. 8.

UJ KELET

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

A Keren Hajjeszód építi az országot!

Aldozatok örvendő szível az újjászülető Palesztina oltárán!

Titulescu nem vállalja a koncentrációs kormány megalakítását?

A régenstanács koncentrációs kormányt akar Titulescu elnökletével, de a nemzeti parasztpárt azt hiszi, hogy Titulescu se nem tud, se nem akar koncentrációt alakítani. Jorga, Averescu és Lupu felajánlottak a koncentrációra

Ha Titulescu nem vállalja a megbízatást, Maniu lesz a miniszterelnök

A belpolitikai válság mára elérte kulminációs pontját. A várakozás atmoszférája patthozásba fordult és szinte az egész ország közvéleménye óráról-óra a döntő fordulat bekövetkezését várja. Ez a nagy várakozás és a még nagyobb bizonytalanság annak köszönhető, hogy a régenstanács kormány lemondásának pillanatában az akuttá vált krízist nem oldotta meg nyomban, hanem annak megoldását egyelőre november hatodikáig, keddig prolongálta. Növeli a helyzet kronikus voltát még az is, hogy a

rozásával el akarja homályosítani a lörmegék tisztázását.

Az első kérdés, amely a belpolitikai krízis analízisének okvetlenül felvetődik, az, hogy a régenstanács, amely a helyzet az aróviszonyok teljes tudatában van miért prolongálta a válság megoldását s miért nem döntött azonnal. A kulcszóak mögötti események ismerője a kérdés megvilágítására három lehetőséget sorakoztatnak fel. Eszedig:

A régenstanács a helyzet átmeneti megoldásának kérését Titulescu személyében látja. Az a kívánsága, hogy a kölcsön-szerződést koncentrációs kormány írja alá és szavaztassa meg, a koncentrációs kormányelnök tisztelet pedig egyedül Titulescu személyében képzelni el, mert ha egyáltalában lehetséges a koncentrációt létrehozni, ugy kétségtelenül Titulescu az egyetlen ember ki ezt meg tudja valósítani. Minthogy pedig Titulescu a krízis pillanatában Londonban volt, szűk sőt volt a döntés elhalasztására mindaddig, míg a fővárosba érkezik.

A második verzió szerint a liberális pártnak sikerült a régenstanácsból a döntésnek néhány nappal való elodázását megszerezni, amely időhaladékra azért van a liberális pártnak szüksége, hogy néhány nap alatt a kormány valamennyi exponensének alkalma legyen dolgozatit kellőképen „rendezni”, nehgy a hatalom átvétele pillanatában bizonyos tételek „nyitva maradjanak”.

A harmadik verzió szerint a liberális pártnak a haladékra azért van szüksége, mert néhány nap alatt a liberálisok még megkísérelhetik felvonultatni összes nyílt és titkos erőiket, hogy a hatalom végleg ki ne esszűzek kezükből.

Mindeme verziók közül egyedül az el-

ső feltevés plauzibilis, annál is inkább mert a belpolitikai élet legfrissebb eseményei világosan mutatják, hogy a régenstanács kifejezetten ragaszkodik a koncentrációs kormány gondolatához, annak elnöki székében Titulescut kívánja látni. A régenstanácsnak az az ingerenciája, hogy ez a koncentrációs kormány teljesen provizorikus megbízatást kapjon, mandátuma kizárólag a kölcsön megkötésére és annak megszavazására irányuljon s ha ezt a megbízatást teljesítette, úgy adja át a helyét egy tiszta nemzeti-parasztpárti kormánynak, amely a választásokat le fogja vezetni.

A régenstanácsnak ez a kívánsága és erre vonatkozólag hallgatja meg vasárnap a politikai pártok vezetőit. Hogyan reagáltak a pártvezérek a legfőbb alkotmányos fórum felszólítására?

Averescu, Jorga és Lupu készséggel

teltek magukévé a régenstanács kívánságát, ami érthető is, hiszen mindhárom pártvezér csak úgy juthat szerephez, ha a koalíció létrejön. Ezzel szemben Maniu Gyula, akinek kihallgatása másfél órán keresztül tartott, mindvégig szilárdan megmaradt ama elhatározása mellett, hogy a koalíció gondolatát visszautasítja, egyedül és csak egyedül hajlandó vállalni a felelősséget, ami azt jelenti, hogy tiszta nemzeti parasztpárti kormány uralomra jutását kívánja. A nemzeti-parasztpárt vezérének ez az álláspontja magától értetődő, mert a nemzeti parasztpárt az egyetlen párt, amely a koalícióban osak vehet, hiszen nélküle a koalíciót létrehozni lehetetlenség, viszont a nemzeti parasztpártnak minden eszköze megvan arra, hogy minden koalíció nélkül egyedül is átvegye a kormányt.

A helyzet tehát teljesen nyílt s Titulescu hazatéréseig aligha nyer megoldást. Minden attól függ, hogy Titulescu vállalja-e a koncentrációs kormány elnökségét és ha vállalja, rá tudja-e venni a nemzeti parasztpártot a koalícióban való részvételre. Ha ez bekövetkezik, akkor a Titulescu-féle koncentrációs kormány fogja az ügyeket vinni a kölcsön megkötéséig és megszavazásáig és azután átadja helyét a választásokat levezető tiszta nemzeti parasztpárti kormánynak, ha azonban a nemzeti parasztpárt továbbra is kifart insztaurációs álláspontja mellett, úgy a koalíció megteremtése szinte lehetetlen és akkor csak a nemzeti parasztpárt kerülhet már a legközelebbi napokban az ország élére.

A vasárnapi nap politikai eseményeit egyébként bukaresti tudósítónk telefon-jelentése alapján itt adjuk:

Maniu nem hajlandó koncentrációs kormány tervét elfogadni

Jorga, Averescu és Lupu minden megoldást jónak találnak, amely nekik is szerepet juttat

(Bucuresti-Bukarest, november 5. Az Uj Kelet tud.) Miron Christea patriarcha régens még mindig gyöngéledik és így a régenstanács a pártvezérek a patriarchatus épületében fogadta kihallgatáson. Már a kora reggeli órákban hatalmas embertömeg özönlött a patriarchatus épülete elélt a bukaresti posta a vasárnap dacára ketűzött létszámmal dolgo-

zott, mert az érdeklődők ezrei a szó-szoros értelmében megostromolták a telefon központot és hozzávetőleges statisztika szerint percenként átlag ezren kértek kapcsolást a különböző pártklubokkal, a kormány tagjaival és a lapok szerkesztőseivel, hogy az újabb eseményekről és a kihallgatások eredményeiről értesüléseket szerezhessenek.

rúne és pártkormány megbízása válna szükségessé, úgy kértem, hogy erre a megbízatást a néppárt, ne pedig valamelyik anarchikus tendenciájú párt kapja.

A nemzeti parasztpárt csak egyedül hajlandó vállalni a felelősséget

Maniu Gyula délben 12 órakor gyalog jött a patriarchatus épülete elé. A nemzeti parasztpárt vezérét több ezer ember kísérte útjában, akiknek szakadatlan öl-jenezése közepette lépett be Maniu Gyula az épületbe. Maniu Gyula kihallgatása másfélórán keresztül tartott s ezalatt a idő alatt a kíséretében lévő tömeg kitűrlőn várakozott és meg-megújuló szim-patiatüntetést rendezett a nemzeti parasztpárt mögött. Amikor Maniu a kihallgatás végeztével kilépett az épületből, első szava a köréje sereglet újságíróknak szólt: — Eljén a sajtól — kiáltotta mosolyogva, majd a következő nyilatkozatot tette:

A pártvezérek vasárnapi kihallgatása

A főváros a szó szoros értelmében lázban égett, a lapok óráról-óra dob-ták ki a különkiadásokat az uccára. Mi-helelyt az egyik pártvezér kihallgatása véget ért, a különkiadások máris hírül adták a kihallgatás részleteit.

Ponban 11 órakor a patriarchatus elé kanyarodott Averescu tábornok. Lan-cia-autóján. Kíséretében volt Papacostea képviselő a néppárt vezértükára. Averescu pontosan egy félórát volt a régensta-

nács előtt és amikor elhagyta az épületet, az újságírók és politikusok olyan szoros gyűrűje fogta körbe, hogy szinte moc-canni sem tudott.

— Kijelentettem a régenstanácsnak — mondotta Averescu tábornok az újság-íróknak, — hogy elfogadom a koncentrációs kormány gondolatát. A néppárt a hivatalos helyről megnyilvánuló óhaj-parancsoló szükségességek tekinti. Amennyiben azonban a koalíció nem sike-

Wedgwood ezredes, volt angol miniszter nagy Palesztina-előadása

november 6-án, kedden este fél 9 órakor lesz a megyei prefektura disztermében.

torदारब
ágy
regmentes.
hető.
bal 74.

— *En nemzeti parasztpárti kormányt ajánlottam. Mi nem megyünk bele semmilyen koalícióba. Eggyedül és csak egyedül vagyunk hajlandók vállalni a felelőséget.*

Maniu Gyulát ezután a tömeg, amely hatalmas üdvölgással fogadta vezérét, felemelte és a vállán hurcolta az utcákon keresztül. Csak nagynehezen tudott eljutni Maniu Gyula pártjának klubjában, ahol már várták a végrehajtó bizottság tagjai, akik meghallgatva pártvezérük jelentését, aprobálták a régensnacsnál tett kijelentéseit.

Magán forrásból származó értesüléseink szerint a régensnacs tagjai külön-külön igyekeztek Maniu Gyulát a koncentráció szükségességéről meggyőzni. Utóljára Miklós régensherceg eseteit a koncentráció szükségességét, de Maniu Gyula kihallgatása végén kijelentette, hogy a régensnacs érvelése őt nem győzte meg, a koncentrációs kormány gondolatát nem vállalja s csak egyedül hajlandó kormányozni.

Délután négy órakor Jorga került kihallgatásra, aki az újságíróknak kijelentette, hogy ő koncentrációs kormány

ajánlott és írásbeli nyilatkozatot is adott, hogy személy szerint rendelkezésére áll a régensnacsnak.

Lupu délután 5 órakor került sorra és szintén a koalíciós kormány mellett foglalt állást. Lupu ugyan az újságíróknak tett nyilatkozatában azt mondta, hogy ő a koalíciós kormányt tisztán a kölcsön megkötésének és megszavazásának időpontjáig ajánlotta azzal a gondolattal, hogy a kölcsön realizálása után a nemzeti parasztpárt kapjon kormányalakítási megbízást.

Titulescu szerdán érkezik, addig nem lesz döntés

Mint hogy valamennyi koalíciós gondolat Titulescu személye körül csoportosul, addig semmi esetre sem lehet döntés, míg Titulescu haza nem érkezik. Averescu-nus jorgista s lupista körökben bizakodó a hangulat, a nemzeti parasztpárt egyes vezetői azonban bizonyosra veszik, hogy Titulescu nem is fogja vállalni a koncentrációs kormány elnökségét, hanem ő maga is tisztán nemzeti parasztpárti kormányt fog ajánlani, amelynek külügyminiszteri tisztségét ő töltené be.

Az Adeverul konstataálja, hogy egy Titulescu-féle kombinációt akarnak megkísérlni, de kérdezi, vajjon Titulescu elfogad-e egy ilyen megbízást, különösen akkor, ha Maniu visszatartja a koncentrációs kormányban való részvételét? A két államférfi közötti viszony ezt aligha teszi valószínűvé.

A Lupta írja, hogy a liberálisok azt a hírt terjesztik, hogy megvárják Titulescu érkezését és ő hajlandó lesz nemzeti kormányt alakítani, de csak néhány hétre, azután következik a házfelosztás s egy Maniu kormány. Hogy a liberálisok e híresztelésének mennyi az alapja, két-három napon belül elvlik. A Vitorul kijelenti, hogy Titulescunak kilátásairól egy az összes pártok támogatásával alakítandó nemzeti kormányra vonatkozólag nem lehet racionális jóslatokat föllátni. Majdnem bizonyosnak látszik azonban, hogy Titulescu el fogja fogadni a régensnacs esetleges ilyen megbízását.

Titulescu ma elutazott Londonból és szerdán este a Simplonnal érkezik Bukarestbe. Egy napi késésének az az oka, hogy vasárnap a nemzetközi hálókoesztársaság londoni irodája zárva van és így a volt külügyminiszter csak ma kaphatott ott jegyeket és egészségi állapotára való tekintettel nem utazhat másként, mint hálókosziban.

„Hidegvérrel nézünk az események elé“

Munkafársunk egyébként ma délelőtt beszélgetést folytatott a nemzeti parasztpárt egyik vezérével, akihez kérdést intézett, hogy hogyan fogadná a párt Titulescu részéről a koncentrációs kormányba való meghívását.

— Hidegvérrel nézünk az események elé — mondotta informátorunk. Várjuk Titulescu esetleges proppozícióit. Amennyiben Titulescu a jelenlegi parlament megmaradása mellett akarná a koncentrációt megvalósítani, úgy abban semmi esetre se veszünk részt. Ha pedig a parlament feloszlatása mellett igyekezne koncentrációs kormányt alakítani, úgy különböző konsziderációktól függ vajjon ezt az ajánlatot elfogadjuk-e vagy továbbra is kitartunk a tiszta nemzeti pa-

rasztpárti kormány gondolata mellett.

Lupu új orientációi

Egyik bukaresti lap arról adott hírt, hogy Lupu Jorga és Averescu együttműködési illetve választási kartellbe léptek. Ezt a hírt az Adeverul maj száma megcáfolja és azt jelenti, hogy az összes politikai pártok a szociáldemokrata pártok felé keresnek orientációt, minthogy a nemzeti parasztpárt minden tárgyalásaitól ezárkózik s egy Jorga, Averescu és Lupu részére a tömegek szempontjából egyedül számba jöhető politikai csoportosulás csak a szociáldemokrata párt lehet.

Lupu egyébként igyekszik valamilyen módon a nemzeti parasztpárttal való régi kapcsolatát helyreállítani. Ma azonban nemzeti parasztpárti képviselő kereste fel akit arról akart meggyőzni, hogy a jelen pillanatban a legalkalmasabb megoldás a Titulescu elnöksége alatt való koalíció volna, amely a kölcsönt aláírná és megszavazná, azután átadná helyét a tiszta nemzeti parasztpárti kormányoknak. A Lupu-féle parasztpárt egyik oszlopos tagja, Petru Suciu, ma kilépett a Lupu-pártból és visszalépett a nemzeti parasztpártba.

A liberális párt egyébként nem érzi tetlenül az eseményeket. Igyekeznek tendenciózus híreket lanszírozni, amelyeket alkalmasnak ítélt arra, hogy a kibontakozás útját megnehezítsék. Így liberális körökből indul el az a híresztelés, hogy a külföldi bankároktól távirat érkezett volna a régensnacsához, amely azt jelentette volna be, hogy csak Bratianu Vintilával állják a kölcsönszerződést. Ez a hír azonban minden alapot nélkülöz.

Hasonlóképpen liberális körökből terjesztik azt a hírt is, hogy Jasiban „carlista”, bélyegeket nyomtatnak és terjesztenek egyes markáns politikai vezetők. A híresztelés tendenciája egészen átlátszó. A liberális pártban egyébként mozgalom nduk meg, amely azt célozza,

HÖLGYEIM!

A legjobb filz, Velour, bársonykalapok
Leit 190-tól kaphatók a

CARMEN

kalapszalokban

Cluj, Calea Victoriei 4.

Alakítások, formálások 80 Lei.

URANIA
mozgó

Közkívánatra ma utóljára

BRIGITTA HELM VÉR KRIZISE nagy társadalmi drámában.

Monopol Concordiafilmj

Holnap:

UTOLSO ROUND a szezon legjobb sport-drámája. Izgalmas box-mérkőzésekkel. Főszerepben a szép: EILIAN HALL DAVIES.

Gyomor-, bél-, cukor-, vese- és légző-
betegségek legjobb orvossága a

SZTOJKAI-ásványvíz

Kitünő borvíz. Cluj főterakat:
Bognár és Szántó Rt.

Lemondott állásáról Moldovanu, a Nemzeti Színház igazgatója is.

SELECT-mozgó

Nagy sikerrel folytatja

Monopol Dorianfilmj

ANNA MAY WONG

„Kelet Hírom“nak bemutatását

SONG

(PISZKOS PÉNZ) megható drámában. Egy kínai kislány élete.

A nemzeti parasztpárt a Népszövetség útján akarja a kölcsönt

A kormánykrisis nagy visszhangot vert fel a külföldi sajtóban is. Valamennyi nagy külföldi sajtóorgánus hasábkokat szentel a krisi eseményeknek és az összes vezetőlapok Maniu designálását tartják valószínűnek. Természetesen ki-
hatása van a belpolitikai változásoknak a kölcsön ügyére is, amelyel kapcsolatban a „Financial News“ azt jelenti, hogy

a tárgyalások a helyzet megoldásáig függően maradnak. A külföldi tőkecsoportok a Bratianu Vintilának tett ajánlatot fenntartják a következő kormányban is, a lap azonban kétségesnek tartja, hogy Maniu Gyula ezeket a feltételeket elfogadná, mert arról van értesülve, hogy a parasztpárt a Népszövetség útján akarja a kölcsönt megszerezni.

A nemzeti parasztpárt kolozsvári és vidéki népgyűlései

(Cluj-Kolozsvár, november 5. Az Új Kelet tudósítójától.) A kormánybukás híre Erdélyben a nemzeti parasztpárt tömegei között valóságos forradalmas lelkesedést keltett. Erdélyszerte az összes falvakon és városokban állandó permanenciában vannak a pártcsoportok tömegei, melyek egyre a Bukarestből érkező híreket várják. A kolozsvári pártközpont élén Hategan Emil egyetemi tanárral és a Chemarea fiatal tagjai állandó munkában mozgósítják a környék parasztságát, mely egyre nagyobb tömegekben gyűl össze Kolozsvárt és csoportosul a „Patria“ szerkesztőségé elé. A pártvezetőség utasítására a parasztság elemőzsiával felszerelve vonul fel arra számítva, hogy napokon keresztül részt kell vennie a spontán megnyilvánulásokból fakadó, rögtönzött gyűléseken.

Vasárnap a Chemarea fiataljai, dr. Tilea Viorel elnökkel az élükön biharmegyei köruton voltak, melynek során délelőtt Eleden, délután pedig Borodon tartottak népes gyűléseket. Ez alkalommal ötven község nemzeti

parasztpárti szervezetének zászlóit avatták fel. A gyűléseket mindkét községben dr. Lazar Aurel, a párt biharmegyei elnöke nyitotta meg, szónoklatokat pedig Gheorghe Crisan dr. Roxin Teodor, dr. Tilea Viorel, dr. Egrý Gergely volt nagyváradi polgármester, dr. Pop Teodor tartottak. A zászlószentelési ceremóniákat Pop Virgil morlakai lelkesítője vezette.

A zászlóavatató gyűléseken a szónokok a kormányválság kérdéseivel foglalkoztak és fontos kijelentéseket tettek a kisebbségi kérdést illetően is. Hangsúlyozták, hogy a nemzeti parasztpárt a gyulafehérvári pontok alapján áll és kormányprogramja az 1918 határozatokban merül ki. Hangoztatták, hogy a kormányválság egyedüli megoldása a Maniu kormány és biztosra vehető, hogy az alkotmányos tényező is a nemzeti parasztpárt programja útján fogja az országot válságos helyzetéből a konszolidáció útjára vinni.

De a helyzet rögtön Maniu kormányrajutása után nem fog megváltozni, mert a konstruktív munka nehéz éveinek kell elmúlni az ország felett, hogy a

mái krisist
heverje.

A zászló-
után a tón-
oszlottak sz-

Kolozsvár-
szerkesztőse-
lést rendez-
tegan Emil
fiataljai vol-
meg végig v-
kesedéssel t-
pártot és a
sámap a ké-
csoportosulá-
a környékb-
jeli vonatok
el a várost.
rekre menő-
előtt és a m-
kisérete mel-
kezését. A

Kato

Cluj-Koloz

Kelet tudósít

kor híre jöt

mondásának

lozsmegyei t-

landó permá-

Deák Ferenc

nagyobb tón-

nap különböz-

lozsvári vezé-

tek a Patria

létőn dél-

tokat behívta

lönköz falv-

ői beszéltek

szaporodott a

rakoztatta a

órákor minte-

hallgatta Hat-

— Szomban

ki fekkét Bra-

dotta, holnap

Az ország

gáranak kö-

két rögtön

Ami ezt az

kell maradn

repelni az új

tesség és a j-

sát. Holnap o-

lesz ennek az

(A tömegekből

jenzés).

Szólfalton me-

végig Erdély

cáin, hogy i-

a föltámadá-

Egyre figyel

bu

vásárlás

Ha jó butort aka

Marosv

(Tg.-Mures)

Széke

Erdélyreszi Butor

Büsendorfer.

zongor

gyá

Hitteltépes egyéne

Leg

mai krízist az ország tökéletesen kiheverje.

A zászlóavatási ünnepek lezajlása után a tömegek a legnagyobb rendben oszlottak szét.

Kolozsváron vasárnap a „Patria” szerkesztősége előtt rögtönzött népgyűlést rendeztek, melynek szónokai Hathegan Emil egyetemi tanár és a Chemare fiataljai voltak. A déli órákban a tömeg végig vonult a városon tüntető lelkesedéssel ünneplve a nemzeti parasztpártot és a liberálisokat abcugolva. Vasárnap a késő éjjeli órákban is állandó csoportosulások tették zajossá az utcát, a környékbeli parasztság az esti és éjjeli vonatokkal érkezett és özönlötték el a városi. A reggeli órákban már ezrekre menő tömeg tolongott a „Patria” előtt és a monostori paraszti zenekari kísérete mellett várta a népgyűlés megkezdését. A parasztság a Deák Ferenc

uccát teljes szélességében elergette úgy, hogy a forgalmat a déli órákban lehetetlen volt a Deák Ferenc uccán lebonyolítani. Ha egy-egy autóbusz mégis meleserelt, hogy a sűrű embertömegben áthatoljon, a nép útját állotta és hangos tiltakozások közepette irányította a mellékutcákra.

Déli 12 órakor jelent meg a „Patria” erkélyén Emil Hathegan, akit a tömeg lelkes ünnepléssel fogadott. A népgyűlést dr. Buteanu Aurel, a „Patria” fiatal felelős-szerkesztője nyitotta meg, aki lendületes beszédben ismertette a nap jelentőségét.

— Ezek a napok ünnepet jelentenek a román történelemben — mondotta — mert elkövetkezett a népi jogok és a szabadság felszabadulása. Az évezredek román történelem szabadságharcok hosszú sora volt. 1848-ban Avram Iancu

lázadt fel az elnyomás ellen és a balázsfalvi mezőn esküt tett a nép a felszabadítására. Akkor a földbe ástak egy botot: azt a botot, amellyel a román szabadsághősök verték véresre. Azt jelentette ez, hogy soha többé ne emelkedjék fel útszélre a bot mely a szabadsághősöké. Sajtja. És ekkor átkot mondtak a balázsfalvi mezőn: száradjon le csontostól az a kar, mely útszélre emelkedik, hogy a román népre sajtson. Az átkot elkövetkezett: tíz évvel ezelőtt leszáradt az elnyomás karja. És tíz év után, a szombati napon leszáradt a liberális kormány karja is, mely fenyegetőbb veszéllyel emelkedett az ország fölé, mint bármely idegen elnyomás. Az á-utolsó kar is leszáradt és most rajtunk a sor: őseink esküjét kell beváltani: hogy nem engedjük újra kiásni a balázsfalvi sikon elásott botot.

Katonaság oszlatta szét a nemzeti parasztpárt kolozsvári tüntetőmenetét

A vezetőknek csak nehezen sikerült az összeütközéstől visszatartani a tömeget

Cluj-Kolozsvár, nov. 5. Az Új Kelet tudósítójától. Szombat óta amikor híre jött a Bratianu-kormány lemondásának a nemzeti parasztpárt kolozsvári tagozatának vezetősége állandó permanenciában volt. A párt Deák Ferenc uccai klubja előtt kisebb-nagyobb tömegek gyűltek össze s a nap különböző időszakában a párt kolozsvári vezéri szónoklatokat intézték a Patria balkonjáról a tömeghez.

Hét óra körül az összes vidéki tagozatokat behívták Kolozsvárra ahol a különböző falvak kiöltözött vezetői beszéltek a néphez. Estig egyre szaporodott a tömeg és rezesbanda szó rakoztatta a fáradt embereket. Hét órakor mintegy öt-hatezer főnyi tömeg hallgatta Hathegan professzor beszédét.

— Szombaton, halottak napján, adta ki felkelt Bratianu-kormány, — mondotta, holnapig el kell temetnünk őket. Az ország minden becsületes polgárának kötelessége, hogy egy-két rögtön dobjon a sirjukba. Ami ezt az aktust befejezzük, együtt kell maradnunk, mert meg akarjuk ünnepegni az új feltámadást. A becsületesség és a jog érájának a feltámadását. Holnap délelőtt új miniszterelnök lesz ennek az országnak: Maniu Gyula. (A tömegeből frenetikusán tör fel az éljenzés).

Szólfaljon meg a zene és vonuljunk végig Erdély fővárosának az uccáin, hogy ünnepehük méltó módon a feltámadásnak ezt az ünnepét. Ekvre figyelmzetettek azonban benne-

teket tesvéreim, ne hagyjátok magatokat befolyásolni a rendzavaróktól, mert azok a mi ellenségeink. Nyugalmmunkkal és méltóságunkkal bizonyítsuk be, hogy méltóbbak vagyunk ennek az országnak az élére, mint azok, akiket eltemettünk. A rendbontók a mi ellenségeink és úgy is kell velük bánni, mint ellenségekkel.

A tömeg hosszan énezte Hathegan professzort, majd a rezesbanda hangjai mellett elindult a Román Opera irányába. Ujabb tömegek csatlakoztak a Tanítók Háza előtt, majd a törvény-

szék és a pénzügyvizsgátság előtt haladt el a tömeg állandóan Maniu Gyulát éljenzve.

Valakinek az az ötlete támadt, hogy megszólaltassa a rezesbandát. Ez való mennyire lecsillapította a kedélyeket s a tüntetők lassan-lassan elvonultak. Maniut éltetve a „Patria” előtt gyűlések kezdtek ismét. A „Patria” balkonjáról Hathegan professzor beszélt a népnek. Rámutatott arra, hogy provokálni akarták a népet, amely azonban meg tudta őrizni higgadságát.

— Vannak — mondotta — akik vér akarják fojtani a mi nagy ünnepünket de mi átlátunk a szítán és megőrizzük méltóságunkat. Oszoljatok szét és holnap délelőtt 12 órakor legyetek ismét ezen a helyen, — fejezte be beszédét Hathegan professzor s a tömeg a közbeodaérkezett katonaság sorai között csendben szétoszlott.

Leirhatatlan lelkesedéssel fogadta Temesvár zsidósága Wedgwood ezredes

Ma este háromnegyed hétkor Kolozsvárra érkezik Wedgwood ezredes

(Timisoara-Temesvár, november 5. Az Új Kelet tud.) Ma délben a Simplonnál érkezett Temesvárra Bukarestből Wedgwood ezredes, volt angol miniszter. A zsidóság magas vendéglét többszázra rugó ünneg várta az állomáson, ahol az expressz megérkezésekor sűrű hadadkiáltások közepette fogadták.

A sémérok sora közé került be az elsőosztályú váróterembe az ezredes suitéjével, ahol Szana Zsigmond angol konzullal az élelem várta a fogadó bizottság. Elsőnek az angol konzul üdvözölte, majd Stern Henrik, a sémérek vezetője héberül tartott rövid üdvözlőbeszédet. Ezután Rothbart Jakob, a helyi csoport elnöke, intézett meleg szavakat a nagy zsidóbaráthoz, majd a Nőegylet és a Leányegylet kiküldöttjei tolmácsolták a temesvári zsidó hölgyek üdvözlését.

A vendégek autóra ültek és élén Wedgwood ezredes autójával hatalmas autósor rohogott a Szana-villáig, ahol délután öt órakor sajtófogadtatás volt. A sajtófogadtatáson, amelyen megjelentek az összes temesvári újság képviselői Wedgwood ezredes hosszas interjú keretében ismertette az újságírókkal azt, hogy miért harcol acionista ideológiáért.

Este nyolc órakor a színház épületében hatalmas meeting volt, amelyet Rothbart Jakob nyitott meg. Román nyelvű üdvözlő beszédet a hatóságok, majd a többi jelenlevőket. Ezután dr. Nobel Sándor az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség bányai körzetének társelnöke majd Drexler Miksa főrabbi, dr. Róth Ernőné és

Stern Henrik üdvözölték Wedgwood ezredesét. Dr. Abeles foglalkozott ezután a Keren Hajjeszód-akció jelentőségével, utána pedig a jelenlevők szünni nem akaró óvációját közepette Wedgwood ezredes kezdetét beszélni. Beszédét egyik legközelebbi számunkban közöljük.

Meeting után a Ferdinand királyszállodában kétszáztertekes bankett volt.

Cluj-Kolozsvár, november 5. Ma, kedden este háromnegyed hétkor érkezik meg Nagyvárad felől Kolozsvárra Wedgwood ezredes, aki bukaresti, temesvári és nagyvárad látogatása után a folyamatban lévő Keren Hajjeszód-kampany támogatására jön Erdély fővárosába. A gondos és körültekintő előkészületekkel összeállított program szerint Wedgwood ezredes kolozsvári fogadtatása impozáns ünnepek között fog megtörténni. A fogadtatására siető közönség a pályaudvar peronján, míg az összes hatóságok fejei és a zsidó közületek képviselői az elsőosztályú váróteremben fogják várni az érkező vendéget. Wedgwood ezredes kocsija a váróterem előtt fog megállani. Fischer József dr. és Balázs Endre dr. rövid üdvözlő szavai után Wedgwood ezredes a kolozsvári sémércsapatok sora között fog bevonulni a váróterembe. A vasuti kocsit és a váróterem közötti ut szönyeggel lesz letakara és a bevonuláskor a hölgyközönség virágcsóval fogja Wedgwood ezredesét fogadni.

A váróteremben egészen rövid cerce lesz, amelynek során a megjelenteket

bemutatják Wedgwood ezredesnek, azután a jelenlevők autóra ülnek és elköszönnek Wedgwood ezredesét az Astoria-szállodába, ahol néhány pernyi pihenőt fog tartani.

Az Astoria-szállodából Wedgwood ezredes és kísérete a vármegyei házára hajtat, ahol félkilenckor kezdetét veszi a pulesztina-miting. A mitinget különböző üdvözlések vezetik be. Az angol konzul és az összes hatóságok fejei is megjelentek a mitingen és a többi rendezvényeken. A hatóságok után a különböző zsidó intézmények, testületek és szervezetek vezetői fogják üdvözölni Wedgwood ezredesét. Az üdvözlések után tartja meg Wedgwood ezredes hatalmas előadását Palesztináról, amelyet követni fog dr. Jehuda Wilensky előadása a Balfour-deklarációról. A miting után Wedgwood ezredes a meghívott közönség kíséretében a Ferdinand király-uti zsidó óvodába hajtat, hogy résztvegyen a tiszteletére rendezett banketten.

Cégek, vállalatok figyelmét felhívjuk a Magánalkalmazottak Szövetségének keretén belül működő ingyenes állásközvetítő osztályra. Minden vállalat jól teszi, ha tisztviselő és alkalmazott igényléseivel ide fordul, mert kiváló munkaerőhöz juthat Cim Str. Cogalniceanu 7. Hivatalos óra d. u. 4-től 7-ig.

butor

vásárlás bizalom dolga

Ha jó butort akar venni, ne sajnálja az utat

Marosvásárhelyre

(Tg. Mures) és tekintse meg

Székely és Réti

Erdélyrészi Butorgyár Rt, hatalmas raktárait.

Büsendorfer, Stingl, Wirth, Hoffmann

Zongora és pianinó

gyárak képviselői.

Hittelképes egyéneknek kedvező fizetési feltételek

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

Legolesőbb ruhaüzlet:

BAUM ZWEIG, Regele Ferd. 11. Oriási választék női kabátokban és férfiruhaiban. Női kabát 1200, férfiruha 1400, szörmebunda 6000 lejtől

28 november 6.
PARIS
ADY
oidovanu, a Nem.
spanol Dorianim
a Nép-
rja
megoldásig füg-
lő földi tökecsoper-
nak tett ajánlat
kormányának is
snek tartja, hogy
feltételeket elfo-
ertesülve, hogy a
teseg útján akarta
olozs-
lései
etének zászól
ket mindkét kün-
el, a párt bihar-
meg, szónokla-
Crisan dr. Roxin
el, dr. Egyr Ger-
polgármester, dr.
A zászlószente-
Virgil morlakai
seken a szónokok
észeivel foglalko-
süket tettek a ki-
öleg is. Hangsu-
eti parasztpárt a
alapján áll és
1918 határozat-
oztatták, hogy a
ili megoldása a
osra vehető hogy
ó is a nemzeti pa-
ján fogja az or-
téből a konzolli-
Maniu kormány-
og megváltozni,
ka nehéz éveinek
ag felett, hogy a
lujj ióterakat:
ánló Rt.

Autótipusok a londoni kiállításon

A 80.000 lejes kiskocsitól a kétszer hathengeres 2.400.000 lejbe kerülő nagy autóg

A párisi szalon még be sem zárta kapuit és máris meggyílt a második nagy automobilkiállítás, a londoni. Az igazi nagy meglepetésekkel rendelkező párisi Grand Palaisban szolgál, azért a londoni kiállítás nem kevésbé fontos, mert Párisban mégis csak a francia ipar van nagy túlsúlyban és az angol, mely az automobilgyártásban Európában legalább is egyenrangú a franciával, csak kivételképpen rándul át a csatornán, hogy újításait már Párisban is bemutassa. Az Olympia épületében éppen azért mégis sok az újszerű, mert az angol automobilipart bizonyos egyéni nézőpontok vezérlik. Az angol gyárak automobiliáik megépítésénél majdnem mindig tekintettel vannak gvarmataikra. Mivel Angliában a „balra hajtás” szabálya van érvényben, a kormánykeréknek ennek megfelelő elhelyezése aztán kihatással van a motor és a hozzátartozó részek egész kiépítésére.

Ami az általános motorépítési szempontokat illeti, a többhenger felé való törekvés természetesen angol területen is szembetűnő. Bár az angol konzervatívizmus itt is meglátszik, mert pillanatnival mindössze öt olyan gyár van, mely egyes gépeit nyolchengeres motorokkal látja el. Ezzel szemben a hat henger még a könnyebb súlyú járműveknél is jobban el van terjedve, mint bárhol a világon, természetesen Amerikát kivéve, hol a négyhengeres motor már csak ritka kivétel. Általánosságban megállapítható, hogy a modern angol automobilonak 50 százaléka hathengeres motorral van ellátva. A hengerűrtartalom növekedésében szintén óvatosabbak az angolok versenytársaiknál. Éppen úgy, mint azelőtt, a kis automobilonak vannak többségben, sőt ezekhez még újabb, egészen apró járművek járultak, olyanok, melyeknek hengerűrtartalma az egy literen alul marad.

A kiskocsik közül különösen kedvelt a „Minor”, amely keréken 88.000 leibe kerül, de van még ennél olcsóbb kiskocsi is, amelynek ára 80.000 lejt sem éri el. Persze, képviselve van a másik véglet is s van egynéhány olyan autó, amelynek ára jóval túlhaladja a másfél millió lejt. A legrágább autó azonban a kiállításon egy kétszer hathengeres angol kocsi, amelynek ára 2.400.000 lejt.

Az angol konzervatívizmus meglátszik a motorkonstrukcióban abban is, hogy csak igen óvatosan haladnak előre a kompresszió és a fordulatszám szempontjából is. Az akkumulátoros gyújtás lassankint a szigetországban is főlénybe kerül a mágneses rendszerrel szemben, de csak igen lassan, lépésről lépésre. Az oka ennek valószínűleg az, hogy a gyarmatokon ritkán található olyan műhely, ahol a kimerült batté-

riákat ismét meg lehet tölteni. Az ilyen esetekben természetesen egészen megbecsülhetően a külső segítségre nem szoruló mágnes. Megtaláljuk a

kettős gyújtás alkalmazását is, de csak is a legrágább kocsiknál. Konstruktív újtás, hogy a motor- és sebességváltó művet már Angliában is majd nem mindig egy blokkba építik. Van azonban konzervatív gyárak, amelyek legalább egyes modelljeiknél hűségesebb kitartanak a régebbi rendszer mellett.

A karosszéria építésében, ami az anyag és kiállítás minőségét illeti, egy az angolok elsőrangúak. A veresítés sötéttségében azonban mártha egy

kissé elmaradtak volna. Az általános új vathoz még leginkább a színezésben alkalmazkodnak az angolok és kezdik ismét elkerülni a túlságosan élénk színeket. A hűtőformák kevésbé változtak s itt még elég gyakran találkozunk az ék alakú és kör alakú hűtőformákkal, melyek pedig máshol már egészen elűntek a felszínről.

A kiállítás iránt egészen reudkívüli az érdeklődés és a hatalmas csarnokokig bírják befogadni a kora reggeli estig ideözönlő óriási tömegeket.

Szenzációs fordulat a Blumenstein-pörben

Elnapolták a tárgyalást és a vádlottakat szabadlábra helyezték

Páris, nov. 5. Ma délután kezdődött meg a párisi bíróság előtt a magyar járadékhamisítási bímpner tárgyalása. A tárgyalás megnyitása után a védők azt a javaslatot tették, hogy a tárgyalást napolják el, mert a vádlott szabadlábra helyezése iránt kérvényt nyújtottak be. A védők javaslatának a bíróság helyt adott és a tárgyalást elnapolta. Ezután a bíróság azonnal tanácskozássra vonult vissza és elhatározta, hogy a vádlottakat: Blumensteint, Toybinit és de Falloist óvadék mellett szabadlábra helyezi. Beavott helyen egy tudják, hogy a francia bíróság az egész járadékhamisítási ügyet el fogja

ejteni és valamilyen formulát fogna találni aziránt, hogy a magyar államot egyezség útján kártalanítsák. Blumenstein és társai a vád szerint hat millió korona értékű Franciaországban elhelyezett járadékkal károsították meg a magyar államot.

A skarlátjárvány miatt bezárják Nagyváradon az összes iskolákat

Tizenkét tanuló kórházba került, egy diák meghalt az egyik fiugimnáziumban, ahol büffé lett az illemhelyből és dísznőhizlaldát rendezett be egy tanár az iskola udvarán

(Oradea-Nagyvárad, nov. 5. Az Uj Kelet tudósítójától.) Annak idején feltűnt a keltett az Uj Keletnek az a nagy varadi tudósítás, amelyben egy gimnáziumi tanár hallatlan és felháborítóan lelkiismeretlen eljárását tette szóvá. Az ügyben szereplő tanár, Márcutiu János, a Kolozsvári uccai állami gimnázium tanára, aki az intézetben lakik és

jövedelmének szaporítására azt a különös módszert találta ki, hogy az iskola egyik illemhelyét konyhán k és büffének rendezte be, amelyben ételkészítést állított elő ad el az iskola növendékeinek.

Ugyancsak Márcutiu János volt az, aki az iskola udvarán sertéshizlaldát rendezett be. A közisztaság legelőkémbb követelményeinek ázsiai elhanyagolása természetesen megmozdulásra készítette az iskola tanulóinak szüleit, eddig azonban minden intervenció, hogy a sertéshizlaldát és a furcsa büffét telepítsék ki az iskolából eredménytelen maradt.

Az idővel halmokra növekedett szemét és piszok következtében, a megfertőzött és bűzös levegő miatt az intézet megközelítése szinte lehetetlenné vált és, mint előrelátható volt, súlyos következményekkel járt az iskolába járó növendékekre. Az intézet tanulóit közül 13 skarlátban megbetegedett. Valamennyiüket beszállították

a járványkórházba, ahol az egyik tanuló ma délután meghalt.

Az iskolát természetesen azonnal bezárták, amivel azonban az ügy még nincs elintézve, mert a megbetegedett tanulók szülei súlyos megtorlást követelnek a lelkiismeretlen tanár ellen.

A skarlátjárvány egyébként nagymértékben terjed Nagyváradon. A járvány miatt bezárták a Kolozsvári uccai állami elemi iskolát az Orsolya-zárda iskoláját, a Szent József-intézetet, a Széles uccai állami elemi iskolát, Skarlátbetegek vannak még a kereskedelmi iskolában, a Szent Vince-intézetben, a Sánc uccai óvodában és elemi iskolában,

a Ritók uccai elemi iskolában, valamint az állami leánygimnáziumban is.

Az eddig bejelentett esetek száma 90 körül jár.

Valószínű, hogy a legközelebbi 24 óran belül Nagyváradon az összes iskolákat be fogják zárni. Major László dr. városi főorvos egyébként rendeletet adott ki, amelyben a 16 éven aluli gyermekeknek megtiltja a mozgószínházak és más nyilvános helyiségek látogatását. A városi járványkórház már megölt betegeket úgy, hogy az újabb betegeket másutt kell majd elhelyezni. Az összes hatóságok minden intézkedést megtettek a járvány tovább terjedésének megakadályozására.

Véres szerelmi tragédia a hangversenyteremben

Bécs, nov. 5. Ma este tíz órakor Vása Prihoda, a világhírű cseh bezedülművész hangversenye alatt véres szerelmi dráma játszódott le.

Hangverseny közben a hangversenyteremmel szomszédos dohányzószobából revolverlövések hallatszottak.

amire a közönség körében pánik tört ki és mindenki a dohányzószoba irányába fordult.

A helyiségben füstölő revolverét meg kezében tartó férfi, pillantották meg, aki rémülten bámult a földön heverő mozdulatlan asszonyi teste.

A dohányzószoba padlóján egy feltűnően szép, magas és elegáns nő véres teste feküdt. Rövidesen kitudódott a borzalmas tragédia előzménye.

Az áldozat Muchat egyiptomi pasa rendkívül szép leánya, aki már hosszabb idő óta Bécsben tartózkodott.

Az előkelő keleti szépséget már régebbi idő óta gyengéd kötelek fűzték Félix Gartner volt ezredeshez, akivel már félremegéig el is volt jegyezve. Az elmúlt napokban azonban

egy ismeretlen egyiptomi herceg kezdett udvarolni Muchat hercegnőnek, aki rövidesen tudára is adta Gartnernek, hogy nem akar a felesége lenni.

Ma este mindamellett együtt mentek el a hangversenyre, amikor is a hangversenyterem dohányzószobájában megtörtént a tragédia. Félix Gartner három revolverlövéssel megölte Muchat hercegnőt.

Rádiószaküzlet

nagyraktár, laboratórium és próbaterem

Erdélyrészi Csillárraktár Részvénytársaság

Cluj, Str. Memorandului (Unió-u.) 1. és 4. sz.

Legújabb típusú készülékek és hangszórók állandó bemutatása az esti órákban is Str. Memorandului 4. sz. alatti újonnan berendezett laboratórium és próbatermünkben.

Az összes legújabb kivitelű alkatrészek, anódpótlók, töltőkészülékek, hangszórók nagy raktára. Szakszerű felvilágosítás, költségvetések.

Eladás nagyban és kicsinyben!

Eladás nagyban és kicsinyben!

Legjobb **A**a **S**totternél

Telefon 800.

Lon Chaney, az „ezerarcu ember“

Egy kis amerikai Kamarafilmben tűnt fel először ez a különös tehetség: a kendőzés nagymestere, vagy ahogy találatos jelmezete valamelyik kritikusa: az ezerarcu ember! Ebben a kamarafilmben egy nyomorult kínait játszott és alkalmasint nem akadt néző, aki fehérbert sejtett volna a maszk mögött. Kínai volt ez teste minden parányával, de ami mindennél fontosabb, kínai volt lelkilete minden rezzenésével. Igaz, hogy ebben a film maga is segítette, mely nem utazott olesó happy endre, hanem becsületes, emberi akart maradni és ezért el is tünt a filmprodukció „monumentális“ alkotásai között.

Azán jött néhány monumentális film Lon Chaneyval a főszerepben és az álarczás nagymestere megcsillogtathatta technikai tudását, roppant testi ügyességét, artista művoltának ezer sokoldalúságát, ezer arcát. A Notre Dame Quasimodója, az Opera fantomja, Shanghai réme, Mr. Wu, egy zseniális artistának alakításai. Félelmetesen groteszk maszkjainak betetőzése az Opera fantomjának borzalmas haláljele, ez a magát csak pillanatokra lemezteleníthető merő időtlen szörny, melynek arcából a megbántott és megázott emberi kreatúra minden fájdalom sikolt. De végül kietlen érzést kelt ez a túltörtéztetett artisztikum, ez az ördögös technikai ügyesség és az ember a kamarajatek kínait idézi vissza emlékezetébe, melyben még nem nyomorították meg kitékkultúráját a rendezők és az ízet nem követelt mást, mint emberiséseget adni.

Volt közben egy filmje: Az ember, aki a pofonokat kapja. Az életét megpofozott ember bohém-maszkban a cirkusz porondjára áll és pénzért pofoztatja magát. Az élet csupa szépség és nemesség, az ember könyörület és megértő, prédikálja fehérré mázolt arcával a bohóc, mialatt clown-társai jobbról és balról pofonokkal traktálják. A közönség habotázik, örülten röhög ezen a tragikomikus optimizmuson, mely szeretetet és jószágot hirdet és nem vesz tudomást az élet ütlegeiről. A felpofozott bohóc mevet, köszöntget, és mi egyszerre megértjük, hogy az érintetlen ember tiszta jósága sugárzik erről a nevető arcáról, hogy ő a fölényes és a röhögő nézőtér a felpofozott A megpofozott ember bestia!

Ebben a filmben Lon Chaney, a felpofozott bohóc leveti az artista briliáns kulsőseit és az agyankendőzött arcon át a művészt. A művész, aki a filmjáték chaplini macaslatain jár. Minden röszkádós szentimentalizmus és életromantika át.

Amerika románi gorsan termeli a sztárokat, felszívia a nagy európai tehetségeket is, de a tempó megköveteli, hogy aztán tulmenien rajtuk és el ejtse őket. Évenként új Rodolphe Valentinók, Ramon Novarrók, Conrad Nagelek jönnek, hogy csak férfiakról beszéljünk. Ezek a pompás izmu szép fiúk kiülő tornászok, bravuros lovassok és autóvezetők, izig-vérig sportemberek: látszólag a föld legideálisabb férfitípusai. Elegánsak és hódúók ezek a szép fiúk, akik hibátlan forszorral nevetnek a fotografáló lencsében, akiknek homlokán nincs egy ránc és akiknek élete — azt kell hinnünk a vásznonon tapasztaltak után — banális a tavak sima tükrehez hasonlítható, mert nem engdik be villájuk aifáján a gondot csakugy, mint az értelmen szenvedést, mely ősz haját és ráncokat hoz. Nevető emberek ezek mind, akiknek magánéletét legfeljebb valami gondosan kendőzött intrika felbője árnyékolja. Elhisszük róluk, hogy dolgoznak, hogy törik magukat, hogy néha verejtékbe hozza őket az akaratos rendező parancsszava, de munka után ezerszeres fizetség jár és az agy legfeljebb élvezettervezetéstől merül fel.

Az ezerarcu ember ügyességben valamennyien tútesz, de nem a testi ki-lóságok emelik ki a sztárok sorából. A sovány arcu, szlávos Lon Chaney, a vakmerő tornász halálfejet csinál az arcából, kicsorbult csámpás lábakkal szánandó torzszülöttet játszik tragikus szépséggel és a cirkusz porondján pofoztatja baláira bohócképet, de mintha

néha az Marc mögött igazi könnyeket sirna, ha az élet durva ökölcsepásai alatt megroskad.

Lon Chaneynek, a szép férfinak gyakran ráncos a homloka, Lon Chaney sir, a keze reszket és rogvadozva támoilyog öreg lábakon. És néha, ha a szeme ránk fordul, azt érezni egy pillanatra, hogy ez az ezerarcu ember belenézett az értelmetlennek tűnő dolgok mélyébe és lemondott a szépségről, a szép gesztusról, ha meg kell halni. Néha, ha ez a színész felekn fordítja szenvedő arcát, el kell hinn azt, hogy a szenvedésből nő az örök szépség.

Nobile tábornokot elbocsátották az olasz hadsereg kötelékéből

Az északsarki expedíció vezetőjének nem szabad elhagyni Rómát

Berlin, nov. 5. A stockholmi lapok római jelentést közölnek, amely szerint

Nobile tábornokot elbocsátották az aktív katonai szolgálatból.

A balut végződött északsarki expedíció ügyében úgy látszik, most fejeződött be az olasz részről megindult vizsgálat és ennek eredménye a feltűnő intézkedés. A lapok szerint

Nobilenek nem szabad nyilvános helyen mutatkoznia, Rómát sem hagyhatja el. Cikkét sehova nem írhat és újságitól nem szabad fogadnia.

Nem lehet halálos ítéletet hozni a feleség- gyilkos Erdélyi Béla ellen

Csütörtökön kezdődik Budapesten a titokzatos hitves- gyilkossági ügy főtárgyalása

(Budapest, november 5. Az Uj Kelet tudósítójától.) A budapesti büntető törvényszék november nyolcadikán, csütörtökön páratlanul szenzációs és idegizgató filmdráma anyagú kitaláló gyilkossági ügyet kezd tárgyalni. Az ügy nyomozását nemcsak a magyar közönség kísérte igen nagy érdeklődéssel, hanem felfigyelt rá az egész világ újság- olvasó közönsége. Erdélyi Béla áll csütörtökön bírál elé, hogy számot adjon hitvese, Forgács Anna budapesti színésznő meg ma is titokzatos haláláról.

A „doktor ur“

A budapesti mondain társasélet ismert alakjai voltak: „dr.“ Erdélyi Béla „gyáros“ és Forgács Anna a Belyáros Színház fiatal művésznője. A huszonégyéves Erdélyi Béla mindenütt ott van, ahol a budapesti társaság tagjai megfordulnak. Elegáns, fess, monoklis alakja után megfordulnak a nők, — sokat költ hangos. Arisztokrata allűrjei miatt gyakran kerül afférek központjába. Krakéler. Nem riad vissza a botányokozástól és híres gajkori parabajáról. Vivóteremben ismerkedik meg Forgács Annával, egy budapesti uricsalád leányával, aki szintén hajlamos a felszínes életre. Színésznő. Vivóle- kékre jár és a vivóteremben hozza össze végzete Erdélyi Bélával. — Barátnője, majd a felesége lesz, otthagyja miatta a színpadot, de néhány hetes házasság után veronalmérgezéssel szanatóriumba kerül. A színpad utáni nosztalgia miatt akart meghalni — mondják a mindig mindent legjobban tudók — és Forgács Anna felgyógyulva, látszólag boldogan indul nyaralni férjével az ausztriai Millstadt am See kis fürdőhelyre.

Három hét múlva, 1927 augusztus 25-én sürgőnyhordó keresi a Memetjegy irodában Forgács Anna apját, Feuer Géza főtisztviselőt. A távirat Millstadt-ból jött és Forgács Ana hirtelen halálának híret hozta.

„Rögtön jövök“

A legelső gyorsvonattal egy lesújtott, összetört, öregedő házaspár indul Millstadtba leányát temetni. — Budapesten pedig suttogni kezdenek az emberek... Színházakban, előkelő éttermekben, bárokban, lokálokban, ahol Erdélyieket jól ismerték, összehajolnak a fejek és — mindenki tud valami szokatlant, valami rendkívülit Erdélyiék életéből. Rosszul bánt a feleségével, mondják a színházak környékén; — láttam, amikor nyílt uccán bottal megverte, mondja egy közös ismerősük; — anyagi gond- jaik voltak, emlékszik vissza az egyik jóbarát. A hírek szájról-szájra járnak.

már egész Budapest a kis Forgács Anni hirtelen haláláról beszél, amikor kipat- tan, hogy Erdélyi Béla tizezer dollára biztosította — a felesége életét... Hangosabb lesz a suttogás és testet ölt — a gyanu. Közben Millstadt-ból is különös hírek érkeznek. A boncolás gyanus je- lenségeket észlelt. A nyakon elválto- zásokat találtak.

A temetés után, vasárnap este, érke- zik a gyászoló család Budapestre. A pályaudvaron detektívek várják Erdélyi Bélát, Autotaxin viszik be a főkaptány- ságra. Amikor kiszáll, hanyagul odaszól a sofőrnek:

— Várjon meg, nemsokára jövök.

„Azóta másfél év telt el és az autó már rég nem vár s Erdélyi Béláról sok minden kiderült. A rendőrség elsősor- ban Erdélyi előéletét és vagyoni viszonyait kutatta. Rövidesen kiderült, hogy nincs foglalkozása és nincs keresete. Apja, Erdélyi Márk a Vajdaságban is ismert ekegyáros, akinek üzemeiben volt alkalmazásban, de a gyár csödbekereült. Kiderült, hogy Forgács Annát csak akkor vette feleségül, amikor egy 70 millió koronás váltót kellett rendezni s Forgács Anna szülei csak abban az eset- ben akartak pénzt adni, ha leányukat feleségül veszi. Megállapították hogy két fiatalember, a foglalkozás nélküli Bor- sos Ferenc és Filó József könyvügynök segítségével Kun Andor dűsgazdag vi- déki földbirtokos zsirójával ellátott ha- mis váltóra 40.000 pengőt vett fel egy magánbankháznál olyan módon, hogy Borsos Ferencet egy színházi fodrász által kimaszkírozhatta, majd Kun An- dor földbirtokos maszkjában és neve alatt egyik előkelő budapesti hotelban elszállásolta és itt Borsost az öt felke- reső pénzemberek előtt a váltót zsiráló Kun Andorként szerepeltette. — Ez a váltó szeptember elsején járt le, — ed- dig a terminusig tehát Erdélyiék fel- tetlenül pénzt kellett keríteni, mert ha a váltót bemutatják a zsiránként sze- replő Kun Andornak — kiderül a csa- lás és váltóhamisítás. De megállapí- totta a rendőrség azt is, hogy Erdélyi már az érettségi után apja nevére vál- tott hamisított és hogy felesége néval- írásával is helyezett el hamis váltókat. Kiderült hogy miközben súlyos anyagi zavarokal küzdött és hamis váltókon nyargalt, Forgács Anna életét tizezer dollárra behiztosította és feleségének halála után egy órával táviratozott a biztosító intézetnek, hogy ezt az össze- get folyósítsák...“

Pénzért — az asszony életét Amíg a budapesti rendőrség Erdélyi Béla előéletét és vagyoni viszonyait ku-

tatta, az osztrák hatóságok is nyomoz- tak. Az első boncolást exhumálás és újabb boncolás követte; a vizsgálathá bekapcsolódott a klagenfurti vizsgáló- bíró és a grázi egyetem orvostani inté- zete. Tanukat hallgattak ki Millstadt- ban, ahová később kiutazott Minnich Károly egyetemi tanár, a budapesti tör- vényszék orvosszakértője is. A hatósá- gok előtt fantasztikus rémregényként bontakozott ki a tényállás, amely azt mutatta, hogy Erdélyi Béla hamis vál- tóinak beváltásához pénzt szerzendő, előbb letaszította feleségét egy meredek hegyoldalról; a véletlen azonban meg- mentette Forgács Annát, aki fennakadt egy lenyőfa törzsén és csak könnyebb zuzódásokat szenvedett. Erdélyi ekkor gyengélkedő feleségének az orvos által rendelt idegcsillapító helyett három na- pon át veronált — adott be, majd a tel- jesen elgyengült asszony halálát bevárni nem tudva, türelmetlenségében selyem sállal megfojtotta...“

E tényállás alapján a budapesti ügyészség hitvestársán elkövetett gyil- kosság büntetettével és egész sereg okirat- hamisítással vádolja Erdélyi Bélát, akiről megállapították azt is, hogy dok- tori diplomája is hamis. E bűncselek- ményeken kívül azonban gyilkosság büntetettének kísérletével is vádolja az ügyészség, mert nyomos gyanúok van nak arra, hogy a millstadti utazást megelőző mérgezés nem öngyilkossági kísérlet volt, hanem már akkor megki- sérelte Erdélyi a feleségét elpusztítani.

Erdélyi Béla tagad. Konokul és cini- kusan. A börtönben fölényesen és nyeg- lén viselkedik. Amikor hozzatartozói meglátogatják, legfőbb gondja az ak- tuális sportesemények iránt érdeklődni. De nem a tagadás fogja megmenteni az akasztófától, hanem a törvény, amely úgy rendelkezik, hogy senki sem sujt- ható súlyosabb ítélettel, mint amelyet a bűncselekmény elkövetésének helyén szabtak volna ki vele szemben. Miután pedig Ausztriában — ahol a gyilkosság történt — a halálbüntetést eltörölték, Erdélyi Béla legsúlyosabb büntetése életfogytiglani fegyház tehet. abban az esetben is, ha a bíróság igazolva látja a bűncselekmény elkövetését.

A szenzációs bűnügyi főtárgyalást Schadt Ernő tanácselnök vezeti, aki eddig sajtópereket tárgyalt és akinek ez lesz az első „nagy“ ügye.

RADIO Marosvásárhelyen **Révész Ernő**

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánáság zsidóság napilapja.

Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő.
Felelős szerkesztő: Jámor Ferenc.
az Uj Kelet cikkének utánnemását csak forrás megjelölésével engedjük meg.

Főhívás Kolozsvár zsidóságához!

A Wedgwood ezredes fogadására alakult zsidó pártközi bizottság főhívja Kolozsvár zsidó lakosságát, hogy a nagy angol államférfi fogadására minél nagyobb számban jelenjen meg **kedden este fél hét órakor a cluji pályaudvaron.** Az ünnepélyes fogadtatás a pályaudvar elsőosztályú várótermében fog lezajlani.

— Az Erdélyi Zsidó Árvagondozó közöneyilvánítása. Az árvagondozó vezetősége minden erejével a felnövő generáció produktív nevelését igyekszik előmozdítani. Epen ezért széleskörű társadalmi akciót indított az irányban, hogy a Nagyiklódon lévő Iparos-Jeschiva részére egy modern műhelyhelyiséget építsen, hogy ily módon az intézet növendékei az új asztalos műhelyben kellő szakképzést nyerhessenek. Ezen akció folytán Schwartz Ignác ur intervenciója kapcsán az általánosan közismert lugosi Muschong-koncern az ikoldi műhely-építés céljára 1 vagon eserepet adományozott, melyért az Árvagondozó vezetősége ezúton is őszinte köszönetet mond és azon hitének ad kifejezést, hogy a Muschong-koncern igazgatóságának ezen nemes gesztusa példaadó lesz és az akció levezetését hathatósan elő fogja mozdítani.

— Bonyodalom a külföldi szakmunkások tartózkodási engedélye körül. Mint ismeretes, belső és külföldi intervencióra a kormány úgy rendezte a külföldi munkások tartózkodási engedélyének kérdését, hogy 1929. június elsejéig automatikusan meghosszabbították azok engedélyét kik ez év júniusig kaptak volt tartózkodási engedélyt a legutóbbi revízióval, viszont a végső határidőre szóló engedélyek tulajdonosainak az engedély lejártakor el kell hagyniuk az országot. A lokális idegenellenőrző bizottságok némelyike azonban egy harmadik kategóriát állított fel, amelybe azokat a külföldi szakmunkásokat sorozta, akik június elseje után jöttek az országba és akikről a meghosszabbítási rendelet természetesen nem intézkedik. Az érdekelt iparvállalatok ebben a kérdésben arra a logikus álláspontra helyezkedtek, hogy ezek a munkások még több hónap tarthatnak igényt a meghosszabbításra, mégis a helyi hatóságok csak 30 napi haladékot hajlandók adni részükre, hogy ezalatt az illetők felebezés útján elintézhessék ügyüket. Bár nem sok ilyen külföldi munkás van az országban, de mert valamennyien specialisták, akiknek a munkája az őket alkalmazó vállalatoknál nélkülözhetetlen, az UJIR felterjesztéssel fordult a központi bevándorlási bizottsághoz, hogy az ilyen munkások részére is adják meg jövő júniusig a tartózkodási engedélyt. A beadványt a bizottság kedvezően véleményezte is, de a közbenjött kormányválság miatt a rendelkezés nem jött ki a minisztériumból.

Őszl és téli **Divatkülönlegességek** kabát- és ruhaanyagokban.

Garantált minőségű „**Sighisoara**“ selymek szolid árakban

Grünwald és Steiner
Női divatkülönlegességek áruházában
CLUJ, PIATA UNIRII No. 12.

— Eljegyzés. Káhn Erzsike és Steinberger Dezső Halmeu jegyesek. Minden külön értesítés helyett.

— Neumann Ola Cluj és Reichfeld László Budapest jegyesek. Minden külön értesítés helyett.

— Ügyvédi hír. Dr. Gál Lajos bucurestii ügyvéd irodáját áthelyezte Str. Orlando 3 szám alá.

— Tovább tart a felsőlolaszországi árvíz. Milanoi jelentések szerint a felsőlolaszországi árvizek tovább tartanak, sőt sok helyt terjedőben is vannak. A folyók és tavak szintje tovább is emelkedik és elárasztással fenyegeti a körülöttük fekvő, még el nem árasztott területeket. A hatóságok nagyszabású műszaki csapatot és gyalogságot rendeltek ki a veszélyeztetett területekre, akik éjjel-nappali munkával igyekeznek menteni a megmenhetőket.

— Az erdélyi árvagondozó közöneyilvánítása. Az erdélyi árvagondozó közöneyilvánítása ismertetes, széleskörű akciót indított be a nagyiklódi iparos jesiva segélyezésére. A segélyakció során a Muschong koncern, Schwarz Ignác ur intervenciójára az árvagondozóknak az iparos jesiva céljaira egy vagon eserepet adományozott, melyért az árvagondozó igazgatósága ezúton is kifejezi köszönetét.

— Újabb forrongás Marokkóban. Madridból jelentik: Francia-Marokkó déli részén a benszüllötték újra harcba kezdtek. Az ottlevő gyarmati csapatoknak egyelőre sikerült a támadókat visszaverni a hegyek közé, ahol tovább nem üldözték őket. A franciák a harcban szintén több halottat és sebesültet veszítettek.

— Súlyos autószerencsétlenség Gleiwitz mellett. Gleiwitzből jelentik: A rakovitz gyermekmenhelyen tegnap a szülők látogatást tettek. Huszonöt autón indultak el Gleiwitzba. Az utóbbi napokban ezen a környéken nagy esőzések voltak. A felázott csuszós úton a sofőr elvesztette uralmát az egyik autó fölött. A szülőkkel zsúfolt autó felborult. A kocsit a szülőkkel együtt a árokba fordult. Tíz súlyos és tizenkét könnyű sebesültet huztak ki a felborult autó alól. Valamennyit a gleiwitz kórházba szállították, ahol a sebesülteteket ápolás alá vették.

— Sándor jugszláv király orvosi konzultációra Párisba utazott. Párisból jelentik, hogy Sándor jugszláv király tegnap felesége kíséretében Franciországra érkezett. Sándor király utatásának okát abban jelölik meg, hogy francia egyetemi tanárokkal akarja megvizsgáltatni magát.

— Leszurta az anyja szeretőjét. Párisból jelentik: Egy elszázi városkában példátlan kegyetlenséggel meggyilkolt egy fiatal bányamunkás egy Kosiela nevű kereskedőt. A munkást Rodolphe Kenze-nek hívják legutóbb Németországban dolgozott. Néhány hét tel ezülett hazatért és látta, hogy anyja szeretőt tart: Kosiela kereskedővel él együtt. Rodolphe Kenze felelősségre vonta a kereskedőt és megparancsolta neki, hogy azonnal távozzon a házból. A kereskedő ellenkezett, mire a fiatal bányamunkás egy éles törrel rátámadt és ötször egymásután a Kosiela-kba szurt. A kereskedő meghalt. A kegyetlenség után körülbelül negyed. mulva hazatért a munkás anyja, aki amikor látta, hogy barátját megölté fia maga rohant a rendőrségre és feljelentette szeretője gyilkosát — a saját fiát.

• Orvosi hír. Szentegyház uccai délutáni rendelésemet áthelyeztem a Park szanatóriumba. Fűrdő épület, Monostori ut 64. I. emelet 5. számú ajtó. Rendelek délután 3-5-ig. Dr. Mátyás Mátyás.

— Megalakult a kolozsvári nagy és kis Aviva. Tegnap délelőtt tartotta a Zsidó Nemzeti Szövetség helyiségében alakuló közgyűlést a két kolozsvári Aviva csoport. Az alakuló gyűlésen jelen voltak az Aviva Nőszűrt részéről Gottlieb Józsefné és Noszin Morné, a Barisszia Nosziut részéről pedig Kaszner Ernő és Rosenfeld Sándor. Mint vendég jele volt dr. Clompsné, aki magasaróptii, román nyelven tartott előadásában ismertette a zsidó nő feladatát és hivatását a zsidó országépítő munkáról, valamint a zsidó nevelés terén. Kaszner Ernő az Aviva csoportok programját és céljait ismertette, rámutatva arra, hogy az Aviva, mint cionista lányok egyesülete, eddig is szilopa volt az erdélyi cionista mozgalomnak, arra kérte a két új csoportot, hogy a rájuk váró zsidó feladatokat méltóan teljesítsék. Rosenfeld Sándor az Aviva szervezetekről, azoknak múltjáról és hivatásáról tartott előadást. Ezután megválasztották a nagy Aviva vezetőségét. Elnöke: Gergely Böskét, alelnöke: Frankel Ducit, titkárrá: Sipos Médit és Bernát Ibolykát választották. A kis Aviva vezetőségében elnök Léb Baba, alelnök Rózsa Edit, titkár pedig Hallmann Klári lett. A két Aviva csoport tagjai a kolozsvári zsidó lányok színe-javából kerülnek ki.

• Mindenki ügyellen különösen arra, hogy meg ne hiüljön. A légzőszervek megbetegedése ellen megóv a fényesen bevált Panflavin pasztilla, mely gyógyszerárakban és drogériákban állandóan raktáron van.

• Ügyvédi hír. Dr. Szentiványi Leo, ügyvéd, volt közjegyzőhelyettes ügyvédi irodáját Cluj-Kolozsvár Calea Regele Ferdinand (v. Wesselényi ucca) 16 szám alatt megnyitotta.

Szobatapéták
nagy választékban kaphatók a

BERNÁT
papirosáruházában
Cluj-Kolozsvár, Fötér.
Gyári lerakat!

Kereskedelmi és Iparkamara Cluj.
2692-1928.

MEGHÍVO.

A cluji Kereskedelmi és Iparkamara Igazgató Tanácsa folyó évi november havi teljes ülését **november hó 10-én, (szombaton) este 7 órakor** fogja megtartani a Kamara közgyűlési termében (Calea ViCTORIEI 51. sz. II. emelet) a következő napirenddel:

NAPIRENDEL:

1. Az ülés megnyitása.
2. Az Ügyvezető Igazgatóság jelentése.
3. Ügyforgalmi jelentés.
4. A malmok vasárnapi munkaszünet.
5. Az évi és hetivásárok újjászervezése.
6. Esetleges javaslatok, amiket irásban a titkári hivatalnak kérjük betervezni.

A Kereskedelmi és Iparkamarák újjászervezéséről szóló törvény és végrehajtási utasítás 12. szakasza értelmében az Igazgató Tanács csak az öt alkotó tagok abszolút többségével tanácskozhatik, a 18. szak. 1. bekezdése szerint pedig azok a tanácstagok, akik 3 havi ülésen egyfolytában nem vesznek részt szabályszerű szabadság nélkül, lemondottaknak tekintetnek és a tanács helyüket üreseknek nyilváníttja. Ha a tagok a fent összehívott gyűlésen nem jelennek meg a szükséges számban, az Igazgató Tanács 1928. november hó 11-én délelőtt 10.30 órakor ugyanazon helyen és ugyanazzal a napirenddel új ülést fog tartani, még az esetben is, ha a tagoknak csak egy-negyed része jelenik meg.

Cluj, 1928. november hó 3-án.

Ing. I. F. Negrutha elnök.
Nicolae Căciulă főtitkár.

Érettségire
középszoklat, polgári és magánvizsgákra előkészít

BALOGCZY magántanfolyam
Budapest, VIII. Mária Terézia-tér 3. szám

Hirdessen az Uj Keletben

JOSIF IZRAEL szücsmester Cluj (Kolozsvár)
Cal. Victoriei (v. Kossuth Lajos-ucca) 2. szám.
Nagy választék mindenféle szőrméből. Lelkiismeretes kiszolgálás garantálva.

Kedd, 1928

a kolozsvári

Háro

(Cluj-Kolozsvár) Kelet tud.) volt bukaresti gresszus elvétele után helyiségeben charol hely meg majd nak, aki az zás körüli nek a sereh indokoltabb mely a leg az országba

Léb Miks a vasúti sz horribilis fu mondta, hoz dija az olas három orsz 40 ezer lej, eából Koloz a többzer olasz város az áru, mig hónapig jö ltnány, ug áru vagy m anyira leese a vagyonát. államok vas is kötelezze bejartására. Ezután a fogalkozott trálására el sardimia Ha

Betöltötté második titk közgyűlésen mara eliatá mában betö ben levő m irt pályázat zül a kamar Ernő és dr. rokat terjes hoz. A jelölt zel tíz éve ez idő alatt felebbre re felebbalóina érdemelte k régóta áll leskörüi elmé got arra, ho a titkári áll zett meg K távirati rend titkári állásb ki a szavaz

Bukare

RE

Bucur

Bu

A kolozsv ki

Szolid ára

Heten

Közgazdaság

Az indokolatlan vámvédelem volt a kolozsvári kereskedőgyűlés legfőbb sérelme

Háromtagú delegáció utazik a bukaresti országos kongresszusra

(Cluj-Kolozsvár, november 5. Az Uj Kelet tud.) A november 14-re összehívott bukaresti országos kereskedőkongresszus előkészítése tárgyában vasárnap délelőtt a kolozsvári kereskedők nagygyűlést tartottak a Sfântul Negusturesc helyiségben. A nagygyűlést Tuffli Richárd helyettes polgármester nyitotta meg majd átadta a szót Körössi Akosnak, aki az adókövetés rendszere és adózási körülmények ellen beszélt. Ezeknek a sérelmeknek az orvoslása annál indokoltabb, mert a kereskedelem az, amely a legsúlyosabb közterheket viseli az országban.

Leo Miksa gyarmatarunagykereskedő a vasúti szállítás mizeriáját tette szóvá. A horribilis fuvardíjak jellemzéseken elmondta, hogy egy vagon citrom szállítás díja az olaszországi Catania városából három országban keresztül Kolozsvárig 40 ezer lej, ugyanekkor pedig Konstantinábul Kolozsvárig 45 ezer lejbe. Emellett a többször kilométernyi távolságra eső olasz városból 3-10 nap alatt itt van az áru, míg Konstantinábul gyakran egy hónapig jön Kolozsvárra valamely szállítmány, ugyoly mire megerkezik az áru vagy megromlott, vagy pedig az ára annyira leest, hogy a kereskedő ráfizet a vagonra. Köveleik, hogy a nyugati államok vasutainak mintájára, a CFR is kötelezze magát a szállítási határidő betartására.

Ezután a magas importvámokkal foglalkozott a felszólaló. A helyzet illusztrálására elmondta, hogy egy doboz sardina Hamburgban 10 lejbe kerül,

ezzel szemben a behozatali váma 16 lej. De vannak olyan közszükségleti cikkek is, amelyeknél a vám 300-400 százalékkal nagyobb, mint a beszerzési ár.

Somogyi Miksa a vámanomáliákról beszélt. Előadta, hogy a postacsomagokban érkezeti áruk elvámolása hónapokig tart. Ennek az oka az, hogy a különböző határellenőrzéseket átérkező árukat először Szatmárra dirigálják, ahonnan csak akkor továbbítják, ha már egy vagonra való gyűlt össze. Így gyakran megesik, hogy a vetelár már régen esedekes, amikor az áru még meg sem érkezett a kereskedőkhöz. Felszólalását az áruanalízisek, valamint a „minta érték nélkül” jelzésű csomagok elvámolása körüli panaszkok ismertetésével fejezte be.

Sándor István harisnyakereskedő a védővámok ellen beszélt, amelyek miatt a piacot elárastották csempészarúval. Ausländer Lajos üvegnagykereskedő is az importvámokról beszélt. Követelte, hogy a kormány szüntesse meg a gyár- és ipar indokolatlan protekcióját bizonyos cikkekkel. Véleménye szerint a vámvédelem sáncja mögött a nagyipar diktatórikusan állapítja meg az árakat és ennek tulajdonítható, hogy egyes nélkülözhetetlen közszükségleti cikkek nálunk 200-300 százalékkal drágábbak, mint külföldön.

Több lokális sérelem felpanaszolása után a nagygyűlés háromtagú küldöttséget választott, amely az elfogadott határozatok értelmében képviselje a kolozsvári kereskedőket a bukaresti kongresszuson.

Betöltötték a kolozsvári iparkamara második tükári állását. Egyik legutóbbi közgyűlésén a kereskedelmi és iparkamara elhatározta, hogy végleges formában betölti a kamaránál üresedésben levő második tükári állást. A kirt pályázat alapján jelentkeztek közül a kamara elnöksége dr. Bereszkv Ernő és dr. Borda Emil referens tükárokat terjesztette fel a minisztériumhoz. A jelöltek közül dr. Bereszkv közel tíz éve dolgozik a kamaránál és az idő alatt nemcsak a közönség legszélesebb rétegeinek, hanem hivatali fellelvalóinak legnagyobb elismerését érdemelte ki. Borda Emil dr., aki nemrégóta áll a kamara szolgálatában, széleskörű elméleti tudásával szerzett jogot arra, hogy hivatalos jelölt legyen a tükári állás betöltésénél. Most érkezett meg Kolozsvárra a minisztérium távirati rendelkezésével a második tükári állásba dr. Borda Emilt nevezi ki a szavazattöbbséget kapott dr. Be-

reczky Ernővel szemben. Kerületi igazgatóságot állít fel Kolozsváron a Franco Romana biztosító. Értesítésünk szerint a Franco Romana biztosító igazgatótanácsa legutóbbi ülésén elhatározta, hogy jelentékeny erdélyi és bánáti szervezetének és üzletállományának további kiépítése érdekében Kolozsváron kerületi igazgatóságot állít fel. Minthogy ezen új igazgatóság működésének eredményessége tétele a Franco-Romana biztosítóra nézve elsőrendű fontossággal bír, valamint mert tulajdonképpen Erdély és Bánát az ország legegészségesebb biztosítási piaca, annak vezetésével Székely Ferencet, az intézet központi ügyvezető igazgatóját bízták meg. A kolozsvári technikai iroda egyidejűleg beolvad a kerületi igazgatóság szervezetébe és ennek élére Halász Albert, mint Székely igazgató helyettese fog tovább működni.

SPORT

A Haggibbor újabb pontszerzése a bajnokságokon

A vasárnap Kolozsváron bő és érdekes sportot hozott. A három bajnoki meccs közül a Haggibbor-Sodronyipar és a KAC-Universitatea találkozások nyújtottak szép és izgalmas játékot, míg a bajnokcsapat, mai klasszisformájának igazolásaként kenterbe verte az RMS-t. Országoszerző a bajnoki meccsek folytatásáig, míg a külföldön ezidő szerint nem voltak lényegesebb események. Részletes jelentéseink a következők:

Haggibbor Sodronyipar 1:0 (1:0). CFR pálya. A Sodronyipar bemutatkozása, ha a csapat nem is végezte győzelemmel első meccsét, teljes sikerrel járt. Eleven és gyorsjátéku csapatot ismertünk meg a vidéki együttesben, mely komoly ellenfélnek ígérkezik csapataink számára. A Haggibbornak ezuttal végre sikerült formáját kijátszania és a nagyon jó ötlettel beállított ifjúsági játékosokkal megerősödvé szép, kombinatív játékkal, amelyben a csapat fejlett technikája kitünően érvényesült, állandó fölény mellett győzött jóképesseggel ellenfelén. A győztes gólt Krausz lötte. A csapatból rajta kívül Zélig, Ordentlich, Virág, Weisz, Mátyás és Szilágyi mutatott kitünő játékot.

KAC-Universitatea 3:0 (1:0). A bajnokság élén haladó KAC szorgalmas és lekes csapata ezuttal értékes győzelemmel igazolta a hozzáfűzött reményeket és lelkesítette fel népes közönségét. Győzelme mindvégig megérdemelt volt. A csapatban különösen a Szatmáry-Pajzs-Kajla közvetlen védelem mutatott klasszisjátékot. Az U meglepetészerűen gyenge játékot produkált, különösen a két szélső, akik rekordot állítottak fel a helyzetek elrontásában. Kitünően bíraskodott Fővényi, akit az U fanatikusaik meg akartak lincselni a meccs után.

Romania-RMS 7:1 (3:0). A Romania állandó fölénye mellett, unalmas viktorja játékkal telt el a mérkőzés.

Vidéki eredmények

Marosvásárhely. Mures-MSE 3:0 (2:0). A Mures góljait Vas II., Brassay és Csatt lötték. Biro: Engelberg dr. A marosvásárhelyi bajnokság állása jelenleg a következő: 1. Mures 9 pont, 2. TMTE 8, 3. Dacia 6, 4. MSE 5, 5. Nitrogen 2, 6. NTK 0 pont.

Arad. AMTE-Tricolor 6:1 (1:2). **Temesvár. TAC-Politechnika 2:0 (1:0).**

Kinizsi-TMTE 1:0 (1:0). **Rapid-Kadima 0:0.**

Resica. Banatul-UDR 1:0 (0:0). Barátságos. A győztes gólt a II. félidő 17. percében Sepi lötte.

Nagyvárad. NAC-Crisana 2:0 (2:0). NAC legjobbjai Wittenberg, Sternberg, Rónay, Róth I. a Crisanaól Lisztes, Bulzan, Karlach és Muresan.

Brassó. Brasovia-BCFR 1:1 (1:0). **Coltea-Ivria 4:0 (2:0).**

Szegesvár. Hargita-Unirea 3:1 (3:0). **Nagyszeben. Soimi-HTV 4:1 (0:1).**

Nagyszalonta. NSC-Makkabea 2:0 (0:0).

Bukarest. Unirea Tricolor-Juventus 5:3 (3:2). **Venus-Macabi 2:0 (0:0).** **Olimpia-Sportul Studentesc 6:0 (3:0).** **Sparta-CAB 2:1 (2:0).**

Külföldi eredmények

Budapest. Hungaria-TFC (Teplitz) 4:4 (3:1). Biro Ivacsics Az izgalmas nemzetközi mérkőzést tizenöt ezer ember nézte végig. A TFC erős ellenfélnek bizonyult és különösen erős finisével tűnt ki.

Ferencváros-Sabaria 4:2 (3:1). A gólokat a 21. percben Takács, a 35-ben Szedlacsek, a 40-ben Tárnok, a 45-ben

pedig Prem (tizenegyesből) lötték. A mérkőzés meglehetősen szűke volt.

Ujpest-III. kerület 5:0 (2:0). Wetzter három, Auer egy gólt lőtt.

Debrecen. Boeskey-Nemzeti 3:1 (0:0).

Pozsony. Bratislava-Vasas (Budapest) 6:1 (4:1). Meglepetés.

Amszterdam. Amszterdam-Belgium 1:1 (1:1). Hollandia és Belgium válogatott futbalcsapatainak mérkőzését megtartották meg negyven ezer néző előtt Amszterdamban.

Bécs. Wacker WAC 1:1 (0:0). **Simmering-Altmanndorf 4:3 (2:1).** Az erős eső felzárta a pályákat, emiatt a legtöbb futballmérkőzést nem tartották meg.

Ruhák

legdivatosabban készítenek

Aron Dávidnál

CEU, Calea Regele Ferdinand 32.

LITHYNIA

Gyógyvíz

Paptamási ásványvíz

Gyomor-, vesé-, hólyag-, epe- és csu-
bantátnak legjobb orvossága. Képviselet:
DACIA viztelítő-üzem, - Cluj, Calea
Regele Ferdinand

APRÓHIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szó 5 lej, vastagabb betűvel 10 lej. Legkisebb apróhirdetés 50 lej. Állástkeresőknek 30 százalék kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jelleges levelet csak úgy továbbítunk, ha portó bélyeg mellékelve van. Eljegyzési hírek díja 250 lej, előfizetőknek 150 lej.

Figyelem!

Szolid és pontos kiszolgálásról országosan elismert régi cégem ajánlja ort. քար քիչ քi

Furunculol

a legjobb szer mindennemű kelés (furunkulus) ellen. Kapható minden gyógyszerárban. Előállítja - Egger vegyészeti gyár, Cluj

00000000

Zongora kitünő állapotban levő, helyszűke miatt, azonnal eladó. Múzeum u. 4, ajtó 2.

Művészi

pepzsaszőnyeg

szüvőt gobelin, karamani függöny, külföldi fonalak, szövöketelek legelőnyösebb beszerzési forrása.

SCHULHOF EMILNÉ

Oradea, Str. Ep. Ctogorariu (Ur-u.) 14.)

Bukarestbe utazó erdélyiek jegyezzék fel ezt a fontos címet

RESTAURANTUL CLUJ

Bucuresti, Str. Ilfov 4. A főpostával szemben, a Grand Hotel és a Casa Depunerii mögött, a Calea Victoriei mellett.

Bucarest legnagyobb erdélyi étterme

A kolozsvári New-York volt bérőjének, Friedmann Marci özvegyének étterme, kitünő erdélyi konyha, elsőrangú italok, tökéletes kiszolgálás.

Hirneves erdélyi cigányzenekar!

Szolid árak! Menürendszer! Szolid árak!

Hetenként híres marosvásárhelyi vargabéles és flecken.

Megnyilt november 1-én!

november 6.
zentiványi Leo,
helyettes ügy-
kolozsvár Calea
esselényi ucca)
otta.
péták
aphatók a
ÁT
ázában
Fötér.
kat!
kamara Cluj.
és Iparkamara
évi november
ber hó 10-én,
kor fogja meg-
ülési termében
II. emelet) a
EL:
gatóság jelen-
es.
api munkaszü-
ok újjászerve-
k, amiket irás-
kérjük betér-
rkamarák újja-
ény és végre-
kasza értelmé-
csak az öt al-
bbségével ta-
1. bekezdés
ácstagok, akik
pan nem vesz-
zabadság nél-
kintetnek és a
ek nyitvántja.
ívott gyűlésen
ükséges szám-
1928. novem-
10.30 óraker
nyuganyazzal a
tartani, még
nak csak egy-
ó 3-án.
I. F. Negruti
elnök.
icolae Caciul
főtükár.
gire
szágra előkészit
ntanfolyam
za-tér 3. szám
Keletben
zsvár)
2. szám.
I. Lelki-

Napoleon, a komédiás

Írta: D. S. Meresowsky.

A felhők olyan mélyen vonultak el Szent Helena égbemeredő sziklái mellett, hogy megakadtak bennük. Mint kísértetek fehér ruhái, olyanok voltak. Napoleon legszívesebben azzal foglalkozott, hogy figyelemmel kísérte a felhőknek a gigantikus hegyek fölötti járását, nézte, mint változnak konturjaik, hogyan tömörülnek, hogyan sűrűsödnek a sötét sziklairegekben és, hogyan oldódnak föl az óceán síkja fölött. Mintha a jövőjét látta volna ezekben a muló képekben.

Nem a multat, a jövőt kutatta. Tudta, hogy a jövő be van fejezve számára. Szent Helena szigetén örökké el van temetve. Előhalott ő ezen a helyen. És a tűnő felhők — képletek, alakok, tünemények — számára csupán a mult víziói, egész életének álmai.

— Micsoda regény is volt az életem — mondja fogolytársainak. Micsoda regény. Álom, fantazmagória, egy elvonuló felhő.

Erezte, hogy létének egész realizmus alapjában mégis csak fantasztikum és élete úgy akart, ahogy az álmodozó alakítja álmat, ahogy a zeneszámó alakítja szimfoniáját, a festő kompozícióját.

Hogy a világból álmat teremtsen, ahhoz hatalmat kellett szereznie a világra fölött. „Ugy szeretem a hatalmat — mondta — mint egy művészt. Ugy szeretem, mint hegedűs a hegedűjét. Mert harmóniát, dalt és ezekkel nemes, ünnepi érzéseket fakaszt”.

VII. Pius pápa Fontainebleau foglya, amikor 1813-ban a konkordátum fölött vitakozott a császárral, így fakadt ki: „Commediant!” De ez csak legenda. Am is nagy és mélyesleges értelme van. Igenis. Napoleon komédiás volt és pedig a szónak nemes, isteni értelmében.

Amikor a koronázási ünnepségeket készítették elő, Isabey festő és Fontaine építész egy kicsiny színpadot konstruáltak, amely a Notre Dame katedrális belsejét mutatta. Itt kellett volna ugyanis lezajlanok a szertartásoknak. A modellben néhány kosztümös és számozott viaszkbábú is állott. Napoleon el volt ragadtatva ettől a látványtól. Azonnal magához kérte Josefint, a minisztereket, a marsalokkat és az állami méltóságokat, hogy főpróbát csináljon a koronázási ceremóniákból a kis színház tervei szerint.

Amikor Mosszkvából visszatért és megtudta, hogy az eszelős Malet tábornok összeesküvést szervezett ellene hogy megdöntse a napoleoni dinasztia, így kiáltott fel:

— Tehát ilyen szilárd csupán az én hatalmam! Egyetlen ember, egy szökött fegyver elegendő ahhoz, hogy megrendítse! Tehát komédiás vagyok, akinek fejtéről egyszerűen le lehet fogni a koronát!”

Egy alkalommal egy fantasztikus novellát improvizált két boldogtalan szerelmesről, Teréziáról és Giulioról, ahol többek között szerepel egy titokzatos lény, egy androgyniai Sibyll, amely Napoleonhoz, illetve az átváltozott Dionysoshoz hasonlítot.

— Giulio pedig — így végződött a dramatisztált novella — a szívebe Terézia szívébe.

Ő maga mondotta e szavakat, oda lépett a császárnéhoz és olyan gesztust csinált, mintha a tört ki akarta volna huzni a hüvelyéből. Az illúzió olyan erős volt, hogy az udvari hölgyek felsikoltottak és odavetették magukat Napoleon és Josefine közé: Bonaparte pedig, mint egy kiváló színész, nem jött zavarba, hanem nem törődve elmondott szavai és gesztusai hatásával, folytatta elbeszélését.

— Azt mondták róla, hogy Talma, a nagy színész tanította. Később azonban Napoleon oktatta ki a művészt bizonyos fogásokra.

„Amikor hadseregparancsot diktált, egy olasz színpadi improvizátorhoz ha-

sonlit, vagy Pythiához, a klasszikus jósnőkhöz” — írta róla valaki. A harctéren is komédiát játszik, költ — mint ha madame Bonaparte szalonjában lenne — egy kísértethistóriát: a világtörténelmet.

Annak idején, amikor Bonaparte generális, az egyiptomi hadsereg parancsnoka, pántenssel védte meg a Sinai hegyen levő kolostor szerzeteseit, a vendéglönyvbe Abrahám pátriárka mellé írta a nevét. És hozzá még e szavakat:

— „Nagy tisztelettel viseltetem Mózes és Izrael népe iránt, akiknek leküldete sokban hasonlít a mai kor szelleméhez”.

Ki nem látná ebben is a komédiás pózát és azt a fellengősséget, ami egyébként minden más tetteben is megvilványult.

És ime, itt vannak egyéb adalékok: Rajong azért, hogyha megöregszik, akkor együtt a császárnéval, mint egy tisztességben megöregedett paraszt házaspár, csöndben mehessen el a birodalom minden csücskébe, hogy itt meg hallgassa az emberek panaszeit. Ambiciója, hogy igazságtalanságokat megszüntessen és hogy mindenfelé boldogan emlékezzenek vissza az ő földi vándorlásaira.

Ebben az esetben természetesen a báránybörbe bujtatott oroszánt játsza. Nagyon jól tudja, hogy erre nem kerül sor, hiszen nem élt olyan boldog együttélében a császárnéval, hogy ilyen öregkort remélhetett volna. De bizonyos, hogy megálmodta ezt a kispolgári álmat, megnyergelte fantáziá-

ját és mint egy jó színész, megjátszolta saját képzeletének alkotását. A kispolgár egyébként sokkal mélyebben barne rejlett Napoleonban, mint ahogy általában hitték.

Eilau mellett borzasztó ütközet volt és ekkor a környezetéhez ezeket a szavakat intézte:

— Borzalmas látvány! Jó volna, ha a világ minden uralkodója itt lenne, mert ez a látvány megundorítaná őket, abbahagynák a háboruságot és visszatérnének a békéhez.

És nyomban megröndel egy Gros nevű festőnél egy festményt, amelyben lerajzoltatja ezt a harcteret. Ő maga ott áll halottak és sebesültek közepette, könnyes szemével az ég felé. Ine, most is komédiás, mert hiszen a háboru után nem igyekezett békét szerezni a világnak, hanem továbbra is öldöklő harcra lelkesítette tisztjeit és katonáit.

Napoleon tudta, hogy Josefine terméketlen, de nem akart tőle elválni, mert sajnálta. Így hát azt javasolta neki, hogy szimulálja a terhességet, hogy egy másik asszonytól született fiát kiálthassa ki trónörökösnek. Josefine ebbe beleegyeztek, de a terv meghiusul, Corvisart háziorvos ellenkezésén, aki ridegen visszautasítja az ilyen szélhámosságban való részvételt. Minden olyan csodálatos ebben az esetben: az öregedő asszonnyal való őszinte részvétel, a család kísérletének gyermeki naivitása és az álom, hogy a dinasztiaát ilyen módon folytassák. De aki tudja, milyen komédiás csinálta mindezt, az nem csodálkozik.

— Azt nem épen, de látom, hogy az arcán gyorsan megszárad a hab és ezért gondoltam, talán mésszel fülteskedik.

— En: Kérem, csavarja le ezt a körtét, valósággal égeti az arcomat. Azért is szárad olyan gyorsan rajtam a hab.

— Ó: No látja, mindjárt gondoltam, hogy maga szobrász.

— En: Mi köze ehhez a szappanhabnak?

— Ó: Volt egyszer egy kuncsaftunk, akinél nagyon gyorsan megszáradt a hab, ez pedig szobrász volt.

— Elkészült a szappanozással és megszáritotta két kezét. Bosszusan gondolkozni kezdtem. Nem értettem, miért gondolta, hogy márvánnyal kereskedem.

— Azután odajött hozzám:

— Nem utazó?

— Nem.

— Borban utazik?

— Közben élesítette a beretvát.

— Nálunk sok utazó fordul meg. Itt beretváltatja magát a Rezidenz-áruház bevásárlója is.

— Nagyon szép dolog!

— Mondhatom, ezek az emberek becsületes trinkgeldet adnak. Van, aki mindjárt egy félmárkát is ad.

— A kés rendben volt, a beretváltkozás procedurájának meg kellett volna kezdődnie.

— Ehhez azonban belenyult a nadrágzsebébe, kivett onnan egy cigarettacsutkát és kedélyesen szólt:

— No, most rá fogok gyujtani. Nincs egy gyujtása?

— Adtam neki gyufát, rágyujtott cigarettájára, hosszút és mélyet szippantott és mint egy fakir, aki tüzet nyelt, úgy lökte ki szájából a tüzet, azután odatette elem a csutkát és így szólt:

— Arra kérem, ha jön a főnök, jöjje gyorsan a cigarettát és szivjon egyet belőle!

— Miután elkészült a beretváltkozással,

—

—

sonlit, vagy Pythiához, a klasszikus jósnőkhöz” — írta róla valaki. A harctéren is komédiát játszik, költ — mint ha madame Bonaparte szalonjában lenne — egy kísértethistóriát: a világtörténelmet.

Annak idején, amikor Bonaparte generális, az egyiptomi hadsereg parancsnoka, pántenssel védte meg a Sinai hegyen levő kolostor szerzeteseit, a vendéglönyvbe Abrahám pátriárka mellé írta a nevét. És hozzá még e szavakat:

— „Nagy tisztelettel viseltetem Mózes és Izrael népe iránt, akiknek leküldete sokban hasonlít a mai kor szelleméhez”.

Ki nem látná ebben is a komédiás pózát és azt a fellengősséget, ami egyébként minden más tetteben is megvilványult.

És ime, itt vannak egyéb adalékok: Rajong azért, hogyha megöregszik, akkor együtt a császárnéval, mint egy tisztességben megöregedett paraszt házaspár, csöndben mehessen el a birodalom minden csücskébe, hogy itt meg hallgassa az emberek panaszeit. Ambiciója, hogy igazságtalanságokat megszüntessen és hogy mindenfelé boldogan emlékezzenek vissza az ő földi vándorlásaira.

Ebben az esetben természetesen a báránybörbe bujtatott oroszánt játsza. Nagyon jól tudja, hogy erre nem kerül sor, hiszen nem élt olyan boldog együttélében a császárnéval, hogy ilyen öregkort remélhetett volna. De bizonyos, hogy megálmodta ezt a kispolgári álmat, megnyergelte fantáziá-

ját és mint egy jó színész, megjátszolta saját képzeletének alkotását. A kispolgár egyébként sokkal mélyebben barne rejlett Napoleonban, mint ahogy általában hitték.

Eilau mellett borzasztó ütközet volt és ekkor a környezetéhez ezeket a szavakat intézte:

— Borzalmas látvány! Jó volna, ha a világ minden uralkodója itt lenne, mert ez a látvány megundorítaná őket, abbahagynák a háboruságot és visszatérnének a békéhez.

És nyomban megröndel egy Gros nevű festőnél egy festményt, amelyben lerajzoltatja ezt a harcteret. Ő maga ott áll halottak és sebesültek közepette, könnyes szemével az ég felé. Ine, most is komédiás, mert hiszen a háboru után nem igyekezett békét szerezni a világnak, hanem továbbra is öldöklő harcra lelkesítette tisztjeit és katonáit.

Napoleon tudta, hogy Josefine terméketlen, de nem akart tőle elválni, mert sajnálta. Így hát azt javasolta neki, hogy szimulálja a terhességet, hogy egy másik asszonytól született fiát kiálthassa ki trónörökösnek. Josefine ebbe beleegyeztek, de a terv meghiusul, Corvisart háziorvos ellenkezésén, aki ridegen visszautasítja az ilyen szélhámosságban való részvételt. Minden olyan csodálatos ebben az esetben: az öregedő asszonnyal való őszinte részvétel, a család kísérletének gyermeki naivitása és az álom, hogy a dinasztiaát ilyen módon folytassák. De aki tudja, milyen komédiás csinálta mindezt, az nem csodálkozik.

— Azt nem épen, de látom, hogy az arcán gyorsan megszárad a hab és ezért gondoltam, talán mésszel fülteskedik.

— En: Kérem, csavarja le ezt a körtét, valósággal égeti az arcomat. Azért is szárad olyan gyorsan rajtam a hab.

— Ó: No látja, mindjárt gondoltam, hogy maga szobrász.

— En: Mi köze ehhez a szappanhabnak?

— Ó: Volt egyszer egy kuncsaftunk, akinél nagyon gyorsan megszáradt a hab, ez pedig szobrász volt.

— Elkészült a szappanozással és megszáritotta két kezét. Bosszusan gondolkozni kezdtem. Nem értettem, miért gondolta, hogy márvánnyal kereskedem.

— Azután odajött hozzám:

— Nem utazó?

— Nem.

— Borban utazik?

— Közben élesítette a beretvát.

— Nálunk sok utazó fordul meg. Itt beretváltatja magát a Rezidenz-áruház bevásárlója is.

— Nagyon szép dolog!

— Mondhatom, ezek az emberek becsületes trinkgeldet adnak. Van, aki mindjárt egy félmárkát is ad.

— A kés rendben volt, a beretváltkozás procedurájának meg kellett volna kezdődnie.

— Ehhez azonban belenyult a nadrágzsebébe, kivett onnan egy cigarettacsutkát és kedélyesen szólt:

— No, most rá fogok gyujtani. Nincs egy gyujtása?

— Adtam neki gyufát, rágyujtott cigarettájára, hosszút és mélyet szippantott és mint egy fakir, aki tüzet nyelt, úgy lökte ki szájából a tüzet, azután odatette elem a csutkát és így szólt:

— Arra kérem, ha jön a főnök, jöjje gyorsan a cigarettát és szivjon egyet belőle!

— Miután elkészült a beretváltkozással,

—

—

sietve távoztam. Meg vagyok róla győződve, ha a hajamat is megnyírta volna, már úgy kellett volna távoznom a műhelyből, mint pertu barátja.

Színház - Művészet

A Magyar Színház műsora:

Kedd: Szerettek. (Negyedszer. Napj. bérlet 11. szám. C. Szám: 135.) Szerda: Szerettek. (5-ödször. Napj. bérlet 12. szám. A. Szám: 136.)

A Magyar Színház mozi-műsora:

Kedden fél 4 és fél 6 órakor: Szőke vagy barna. Szerda fél 4 és fél 6 órakor: Szőke vagy barna.

Csütörtök fél 4 és fél 6-kor: A vörös-bőrűek pusztulása. (Amerikai indián-dráma, izgalmas harcokkal. Főszereplő: Richard Dix.)

Péntek fél 4 és fél 6 órakor: A vörös-bőrűek pusztulása. Vasárnap d. e. 11-kor: Nagy szenzációs mozimatiné. (15 és 10 lejes helyárakkal.)

A színháziroda közleményei:

A Molnár Ferenc-ciklus első estje: A farkas. Oriási érdeklődés várja a Molnár Ferenc-ciklust. A színház t. i. csatlakozik az európai és amerikai nagy színházak most folyó jubiláris ünnepeivel s megüli a Molnár Ferenc-írói működésének 25-ik évfordulóját. A kolozsvári magyar színház ünnepe őt estére fog terjedni. A példátlan népszerűségű Molnár Ferenc s leghatásosabb s legérdekesebb darabjának, a Farkasnak reprizével kezdődik a ciklus. Most utították fel a Farkast Budapesten a Vígsházban is s a közönség és kritika lelkesen konstatalta, hogy frisebb, érdekesebb, modernebb és mulatságosabb, mint a legutolsó párisi udonság. Nagy gondtal és különös szeretettel készül a színház a Farkas fellevenítésére. Második este vasárnap megismétlik a Farkas előadását. A ciklus harmadik estéjén, hétfőn a Doktor urat adják, a harmadik estéjén, kedden a leghíresebb Molnár darab, a világot járt Ördög kerül színpadra új szereposztással s az utolsó estén a Testőr-t láthatjuk. A ciklus első estéjén, szombaton, a Farkas első előadása előtt a kitűnő Osváth Kálmán fog konferálni, a mi jelentékenyen emeli az ünnep fényét.

Ember, állat és erény. Csütörtökön este Pirandellonak az egész világot diadalal bejárt és eddig legnagyobb sikert aratott hallatlanul szellemes vigjátéka az Ember állat és erény fog színpadkerülni parádés szereposztásban. Szerettek! Szerda estig minden nap a diadalmas sikerű Szerettek című revü-operettet adják a premiére nagyszerű szereposztásában.

Antónia előadás 50, 40, 30, 20 és 10 lejes helyárakkal. Pénteken este bérleten kívül nagyon olcsó mozi-helyárakkal Poór Lillivel a címszerepben az Antónia kerül színpadra.

Szőke vagy barna — Adolf Menjouval a magyar színházban. Ma és holnap a magyar színházban egy elragadóan kedves, bűbajos 7 felvonásos amerikai vigjáték kerül vetítésre. Szőke vagy barna címen. Főszereplő: Adolf Menjou. Helyárak 30, 20 és 10 lej. Napoként csak két előadás: fél 4-kor és fél 6-kor.

Ember, állat és erény. Csütörtökön este Pirandellonak az egész világot diadalal bejárt és eddig legnagyobb sikert aratott hallatlanul szellemes vigjátéka az Ember állat és erény fog színpadkerülni parádés szereposztásban. Szerettek! Szerda estig minden nap a diadalmas sikerű Szerettek című revü-operettet adják a premiére nagyszerű szereposztásában.

Antónia előadás 50, 40, 30, 20 és 10 lejes helyárakkal. Pénteken este bérleten kívül nagyon olcsó mozi-helyárakkal Poór Lillivel a címszerepben az Antónia kerül színpadra.

Szőke vagy barna — Adolf Menjouval a magyar színházban. Ma és holnap a magyar színházban egy elragadóan kedves, bűbajos 7 felvonásos amerikai vigjáték kerül vetítésre. Szőke vagy barna címen. Főszereplő: Adolf Menjou. Helyárak 30, 20 és 10 lej. Napoként csak két előadás: fél 4-kor és fél 6-kor.

Ember, állat és erény. Csütörtökön este Pirandellonak az egész világot diadalal bejárt és eddig legnagyobb sikert aratott hallatlanul szellemes vigjátéka az Ember állat és erény fog színpadkerülni parádés szereposztásban. Szerettek! Szerda estig minden nap a diadalmas sikerű Szerettek című revü-operettet adják a premiére nagyszerű szereposztásában.

Antónia előadás 50, 40, 30, 20 és 10 lejes helyárakkal. Pénteken este bérleten kívül nagyon olcsó mozi-helyárakkal Poór Lillivel a címszerepben az Antónia kerül színpadra.

Szőke vagy barna — Adolf Menjouval a magyar színházban. Ma és holnap a magyar színházban egy elragadóan kedves, bűbajos 7 felvonásos amerikai vigjáték kerül vetítésre. Szőke vagy barna címen. Főszereplő: Adolf Menjou. Helyárak 30, 20 és 10 lej. Napoként csak két előadás: fél 4-kor és fél 6-kor.

Ember, állat és erény. Csütörtökön este Pirandellonak az egész világot diadalal bejárt és eddig legnagyobb sikert aratott hallatlanul szellemes vigjátéka az Ember állat és erény fog színpadkerülni parádés szereposztásban. Szerettek! Szerda estig minden nap a diadalmas sikerű Szerettek című revü-operettet adják a premiére nagyszerű szereposztásában.

A kültelki borbélynál

Írta: Hans Reimann.

Drezdában történt. Elmentem a borbélyhoz, persze nem elsőosztályúhoz, hanem — az elveimnek ez felel meg — egy külvárosihoz, ahol az ember egyet és mást megtud és egész jól élszörakozik.

Az ugynevezett szalon tele volt. Nekem megengedte a mester, hogy a szomszédos szobában ülhessek le, amely azelőtt nyilvánvalóan a női osztály terme volt.

Leültem, vártam. Fáztam.

Jött egy fiú és bekapcsolta az elektromos világítást.

Utam és vártam és jobboldalamat odaszoritottam a villamoskörte mellé.

Jött a főnök és lestrófolta a villanyt. Sok áramba kerül — mondotta. Utam és vártam.

Jött egy segéd, újra bekapcsolta a villanyt és megkérdezte, mi a kívánságom.

— Beretváltkzni szeretnék — mondtam.

A segéd beszappanozott.

Ez 1928 január negyedikén történt és szóról-szóra megfelel a valóságnak. Egy szót hozzá nem tettem és egy betűt belőle el nem vettem.

Miután a borbély egy ideig beszappanozott, megkérdezte:

— Önnek nyilván vallami üzlete van valakivel.

Azt mondtam, hogy nincs senkivel üzleti ügyem, csak épen, hogy meg akarok beretváltkzni.

Tovább szappanozott, de nem birta türtőztetni magát.

— Biztos, van valami üzlete. Vagy cementet, vagy gipszet fog eladni.

— Dehogyan adok!

— Nem ad? Márványt sem ad?

— Nem!

És tovább szappanozott.

Azután nagyon óvatosan szólt:

— Talán mésszel?

En: Nem. Csak nem teszek önmegmeszes benyomást?

—

—

—

—

—

—

KIADÓHV... Str... SZERKESZ... ELŐFIZET... IX évfoly... 1928 N... 5688

Telje létre

Amikor e Simplon-expre Titulescu külhol Franciaor A krízis nagy minduntalan press kerekir az, ami tör függővé van álláspontra külügyminisz érkezik haza. együtt lorga, jai is, jobb hi kednek be, ho lalni a konce ségét, amely félellezéki pa lyeket kínál. Ahhoz azon

MIE

A nemzeti kitart azon ál nem vesz rész trációs kormá vatalos lapja, kétséget kizár liberálisok ez a nemzeti par „Universtul” megvádol, hog deli az ország Tekintettel ar kalmas a fogá általában a k sem tudja, hog miért nem ak koncentrációs rasztpárt veze ellenzéki sajtó az elvi és pra lyeket a párto lyekedni kén

Elvi szempo párt körében párt nyolc és a mokrácia és a mus helyreállí fogás elenged hogy a korona teljes harmóni életben ez a meg, hogy a k lomra, akiket Ezt pedig a k közvélemény m böz mtingekb lasztások ered az ellenzéki p vannak képvis év óta a közvé latkozása a ne döntött, amit a tok is elismern elfogadná a megoldását, ez

Rádió,
csillárok, égők,
villanyszerelés
CONSTRUCTIO
Cluj, P. Unirii 32, Telefon: 83.